

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 39

(2007–2008)

Om lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold ...	5	5.1.3	Mottak av en nordisk arrestordre ..	18
1.1	Innledning	5	5.1.4	Frister for behandling og iverksetting av en nordisk arrestordre	19
1.2	Sammendrag	6	5.1.5	Undersøkelse, bruk av tvangsmidler og den ettersøktes rettigheter	19
2	Bakgrunnen for lovforslaget	7	5.1.6	Avgjørelse om overlevering	20
2.1	Innledning	7	5.1.7	Iverksetting av avgjørelse om overlevering	23
2.2	Konvensjonens innhold	7	5.1.8	Beslag og overlevering av ting	24
2.3	Høringen	9	6	Overlevering til Norge	25
3	Gjeldende rett	11	7	Forholdet til Island	26
4	Vilkår for overlevering	12	8	Ratifikasjon av den nordiske konvensjonen om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)	27
4.1	Nærmere om overleveringsplikten	12	9	Økonomiske og administrative konsekvenser	28
4.1.1	Innledning	12	10	Merknader til de enkelte bestemmelsene	29
4.1.2	Egne statsborgere	12	10.1	Merknader til bestemmelsene om behandlingen av nordiske arrestordre	29
4.1.3	Politiske forbrytelse	12	Forslag til lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre)	39	
4.1.4	Dobbel straffbarhet	12	Vedlegg		
4.1.5	Forholdet til menneskerettighetene	12	1	Konvensjon om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)	44
4.2	De enkelte avslagsgrunner	13			
4.2.1	Innledning	13			
4.2.2	Amnesti	14			
4.2.3	Kriminell lavalder	14			
4.2.4	Forbudet mot dobbel strafforfølgning – «ne bis in idem»	14			
4.2.5	Konkurrerende rettsforfølgning i Norge	16			
4.2.6	Saker begått helt eller delvis på norsk territorium	16			
4.2.7	Fullbyrding av dom mot egne statsborgere og personer bosatt eller med opphold i Norge	16			
4.3	Betinget overlevering	17			
4.4	Spesialitetsprinsippet	17			
5	Prosessuelle bestemmelser – overlevering fra Norge til en annen nordisk stat	18			
5.1	Behandlingen av en nordisk arrestordre	18			
5.1.1	Innledning	18			
5.1.2	Innholdet i en nordisk arrestordre	18			

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 39

(2007–2008)

Om lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

*Tilråding fra Justis- og politidepartementet av 14. mars 2008,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

1.1 Innledning

I proposisjonen her legger departementet frem forslag til lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre). Lovforslaget vil innføre et nytt og mer effektivt system for utlevering (overlevering) av lovbreakere til strafforfølgning og straffullbyrding, og skal avløse lov 3. mars 1961 nr. 1 om utlevering av lovbreakere til Danmark, Finland, Island og Sverige, heretter kalt den nordiske utleveringsloven. Lovforslaget gjennomfører konvensjonen om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre), heretter også omtalt som konvensjonen, som ble undertegnet av alle de nordiske stater 15. desember 2005, og som det i proposisjonen bes om Stortingets samtykke til å ratifisere.

I dag er utlevering mellom de nordiske stater basert på likelydende lover. Dersom det i Norge oppholder seg en person som i en annen nordisk

stat er siktet, tiltalt eller domfelt for en straffbar handling, kan denne staten sende en utleveringsbegjæring til den norske påtalemyndigheten. Begjæringen kan gjelde utlevering til strafforfølgning eller fullbyrding av dom. Avgjørelse om utlevering kan treffes av påtalemyndigheten hvis den ettersøkte i rettsmøte har samtykket til utlevering. I andre tilfeller er det Justisdepartementet som treffer avgjørelsen. Utlevering kan i prinsippet nektes uten at det er nødvendig å gi noen begrunnelse for det.

Overleveringsordningen lovforslaget legger opp til, skiller seg fra dagens utleveringsordning på flere sentrale punkter:

- Den tradisjonelle utleveringsbegjæringen erstattes av en «nordisk arrestordre».
- Arrestordren skal etterkommes ved pågripelse og overlevering av den ettersøkte, med mindre en av nærmere angitte avslagsgrunner foreligger.
- Muligheten til å nekte overlevering av egne statsborgere for politiske forbrytelser og til å

Om lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

kreve dobbel straffbarhet innsnevres ytterligere og blir på det nærmeste avskaffet.

- Hovedregelen skal være at påtalemyndigheten treffer avgjørelse om overlevering, også når den ettersøkte ikke samtykker til overlevering. I disse tilfellene skal spørsmålet om vilkårene for å overlevere er tilstede avgjøres av retten før påtalemyndigheten treffer avgjørelse. Justisdepartementet skal bare treffe avgjørelse om overlevering når det foreligger konkurrerende anmodninger om utlevering eller overlevering og en eller flere av disse kommer fra en stat utenfor Norden.
- Det innføres meget korte frister for å etterkomme og iverksette en nordisk arrestordre.

Behovet for en ny utleveringsordning kommer blant annet av at kriminaliteten i stigende omfang er grenseoverskridende og organisert. En effektiv bekjempelse av grenseoverskridende kriminalitet i et felles reisefrihetsområde krever at det ikke settes hindringer for etterforskning og strafforfølgning i enkelte av statene. Slike stater vil ellers lett bli et fristed for forbrytere. Den forenklede overleveringsprosedyren arrestordren innfører, vil derfor være et viktig redskap for strafforfølgning over statsgrensene.

1.2 Sammendrag

I *kapittel 2* gjøres det rede for bakgrunnen for lovforslaget og det gis en oversikt over konvensjonens innhold og høringsrunden. Konvensjonen er en videreføring av det nordiske samarbeidet på dette området slik det er nedfelt i den nordiske utleveringsloven.

I *kapittel 3* gjøres det rede for gjeldende rett.

I *kapittel 4* gjennomgås de materielle vilkår for overlevering. En person det er utstedt en arrestordre på, skal pågripes og overleveres med mindre det foreligger en konkret opplistet avslagsgrunn.

Man kan i all hovedsak ikke lenger avslå å overlevere en person fordi han eller hun er norsk statsborger, er mistenkt eller tiltalt for en politisk forbrytelse eller forholdet vedkommende er tiltalt for ikke er straffbart i Norge. En arrestordre skal avslås dersom vedkommende er under den kriminelle lavalder, har fått amnesti i Norge eller dersom det foreligger en dom eller annen avgjørelse som avskjærer videre strafforfølgning.

Spesialitetsprinsippet, dvs. forbudet mot å strafforfølge eller fyllbyrde dom mot en person for et forhold begått før overleveringen, er betydelig modifisert. Hovedregelen er nå at slik strafforfølgning kan skje.

I *kapittel 5* drøftes de prosessuelle bestemmelsene. Saksgangen er forenklet ved at det nå i de aller fleste tilfeller vil være påtalemyndigheten som skal treffe avgjørelsen om overlevering. Justisdepartementet skal bare treffe avgjørelse dersom det foreligger en konkurrerende begjæring om utlevering fra en tredje stat. Saken trenger dessuten bare å bringes inn for domstolene dersom den ettersøkte ikke samtykker til overlevering. I dette kapittelet gjøres det også rede for bruk av tvangsmidler og den ettersøktes rettigheter.

I *kapittel 6* gjøres det rede for reglene for overlevering til Norge, herunder om bestemmelser om fradrag i straffen for frihetsberøvelse utholdt i den samme saken i den staten vedkommende ble overlevert fra. Slikt fradrag skal gjøres etter reglene i straffeloven.

Kapittel 7 gjelder forholdet til Island. Island har tatt forbehold når det gjelder plikten til å overlevere egne statsborgere og til å overlevere for politiske forbrytelser.

I *kapittel 8* anbefaler regjeringen at Stortinget gir samtykke til ratifikasjon av konvensjonen.

I *kapittel 9* gjøres det kort rede for de økonomiske og administrative konsekvenser, og *kapittel 10* inneholder merknader til de enkelte bestemmelsene i loven.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 Innledning

Konvensjonen om nordisk arrestordre er en videreutvikling av det nordiske lovsamarbeidet som førte til likelydende nordiske utleveringslover, jf. for Norges del den nordiske utleveringsloven. Konvensjonen bygger også på den europeiske unions råds rammebeslutning 13. juni 2002 om den europeiske arrestordre om prosedyrene for overlevering mellom medlemsstatene (2002/584/RIA) (heretter omtalt som rammebeslutningen eller den europeiske arrestordre).

Rammebeslutningen har fra 1. januar 2004 erstattet tidligere avtaler om utlevering av lovbreakere mellom EU-statene, og representerer et systemskifte i forhold til det tradisjonelle utleveringssystemet. Rammebeslutningen bygger på prinsippet om gjensidig anerkjennelse, som innebærer at en rettslig avgjørelse i en medlemsstat skal kunne gjennomføres i en annen medlemsstat. Den etablerer et enklere og mer effektivt system for overlevering av lovbreakere mellom statene enn det tradisjonelle utleveringssystemet. Klassiske grunner for å nekte utlevering, blant annet forbud mot å utlevere egne statsborgere og krav om at forholdet skal være straffbart også i den staten som er bedt om å utlevere en person, er helt eller delvis avskaffet. Vel så viktig for å oppnå et mer effektivt system er at rammebeslutningen etablerer en annen prosess enn i de tradisjonelle utleveringsavtalene. Denne nye prosessen, som synes å være inspirert av den nåværende nordiske utleveringsordningen, bygger på direkte kommunikasjon mellom statenes domstoler/påtalemyndigheter. Sentralmyndighetene (justisdepartementene) skal i følge rammebeslutningen ikke lenger fatte beslutninger i slike saker, og enkelt saker skal ikke lenger opp på politisk nivå. Som hovedregel plikter medlemsstatene å etterkomme en europeisk arrestordre. Rammebeslutningen har ført til at overlevering for straffbare forhold mellom EU-statene i dag skjer i større utstrekning og betydelig raskere enn tidligere.

Danmark, Finland og Sverige har siden 2002 vært tilsluttet den europeiske arrestordre. På denne bakgrunn ble det på det nordiske justisministermøtet på Svalbard 25. juni 2002 besluttet at de nor-

diske uniforme lovene om utlevering av lovbreakere skulle revideres i lys av rammebeslutningen. Konvensjonen om nordisk arrestordre ble vedtatt på det nordiske justisministermøtet i Skagen 21. juni 2005, og undertegnet i København 15. desember 2005.

Den nordiske arrestordre går på flere punkter lenger i et forenklet system enn den europeiske arrestordre. Bl.a. er det færre valgfrie grunner til å avslå en arrestordre, og det gjelder kortere frister for å treffe en avgjørelse om overlevering.

2.2 Konvensjonens innhold

Konvensjonen pålegger de nordiske statene å avskaffe det nåværende fakultative utleveringssystemet, og å innføre et overleveringssystem basert på gjensidig anerkjennelse. Begrepet «utlevering» er byttet ut med «overlevering» for å markere et systemskifte.

Konvensjonen er inndelt i 5 kapitler. Kapittel 1 omhandler alminnelige prinsipper, kapittel 2 omhandler prosedyrer for overlevering, kapittel 3 regulerer virkninger av overleveringen, kapittel 4 har særregler for overlevering til og fra Island, og kapittel 5 har avsluttende bestemmelser.

Fortalen uttrykker en felles målsetting om å innføre en smidigere lovgivning på området, og derfor erstatte det nåværende utleveringssystemet med en ordning basert på en nordisk arrestordre. Konvensjonen bygger på prinsippene om frihet, demokrati og respekt for menneskerettighetene og er basert på en høy grad av tillit mellom de nordiske statene.

Artikkel 1 definerer og oppstiller plikten til å iverksette en nordisk arrestordre. En nordisk arrestordre er en judisiell avgjørelse truffet av en nordisk stat med det formål at en annen nordisk stat pågriper en etterlyst person med tanke på strafforfølgning eller fullbyrding av en frihetsstraff, og overleverer ham til den nordiske staten som ber om det.

Artikkel 2 regulerer anvendelsesområdet for konvensjonen. En nordisk arrestordre kan utstedes for strafforfølgning så lenge lovbruddet kan straffes

Om lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

med frihetsstraff, eller for fullbyrding av en dom når det er idømt frihetsstraff.

Artikkel 3 omhandler utpeking av kompetente myndigheter og sentralmyndighet. Det er opp til den enkelte konvensjonspart å definere hvilke myndigheter som skal ha kompetanse etter loven, samt om de ønsker å utpeke en sentralmyndighet.

Artikkel 4 oppstiller tre obligatoriske grunner til å avslå å etterkomme en nordisk arrestordre. Dersom lovbruddet er omfattet av amnesti i den iverksettende stat, dersom den ettersøkte er under den kriminelle lavalder, eller dersom den ettersøkte er endelig dømt eller frifunnet for de samme handlinger, skal en nordisk arrestordre ikke etterkommes.

Etter artikkel 5 kan en arrestordre avslås dersom den ettersøkte allerede er under rettsforfølgning for det samme forholdet i den staten vedkommende kreves overlevert fra, eller dersom forholdet er begått på den iverksettende stats territorium og forholdet ikke utgjør en lovovertrедelse der. Videre kan overlevering nektes dersom den ettersøkte er endelig dømt eller frifunnet for det samme forholdet i en stat utenfor EU og Norden, eller dersom de rettshåndhevende myndigheter i den iverksettende stat har besluttet å ikke innlede rettsforfølgning, bringe den til opphør, eller det i en annen nordisk stat foreligger en avgjørelse som stenger for videre rettsforfølgning. Hvis den nordiske arrestorden er utstedt med henblikk på fullbyrdelse av straff eller annen frihetsberøvende reaksjon, og den ettersøkte oppholder seg i, er statsborger av, eller er bosatt i den iverksettende stat, kan en arrestordre avslås dersom den iverksettende stat selv påtar seg å fullbyrde dommen.

Artikkel 6 fastslår at dersom det er tale om overlevering til strafforfølgning av en statsborger av den iverksettende stat, kan overlevering skje på betingelse av at vedkommende returneres til den iverksettende stat etter endt strafforfølgning for å sone der.

Artikkel 7 fastlegger innholdet i og formen av en nordisk arrestordre. En arrestordre skal innholde opplysninger om den ettersøktes identitet og nasjonalitet, opplysninger om den myndighet som har utstedt arrestorden, angivelse av grunnlaget for arrestorden, angivelse av det straffbare forholdet samt gjerningsbeskrivelsen. Ved overlevering til strafffullbyrding skal det opplyses hvilken straff vedkommende er blitt idømt. Som vedlegg til konvensjonen følger det et skjema som inneholder de opplysninger som fremgår av artikkel 7. Dette skal fylles ut av kompetent myndighet, og utgjør en nordisk arrestordre.

Artikkel 8 regulerer hvordan en nordisk arrest-

ordre skal settes frem. Den utstedende myndighet kan enten sende arrestorden til den kompetente myndighet i den iverksettende stat eller registrere den ettersøkte i Schengen informasjonssystem (SIS).

Artikkel 9 regulerer den ettersøktes rettigheter. Når den ettersøkte pågripes, skal han eller hun informeres om den nordiske arrestorden og dens innhold, samt om muligheten til å samtykke til overlevering. Vedkommende har også krav på juridisk bistand og tolk i samsvar med nasjonale regler.

Artikkel 10 regulerer varetektsfengsling i påvente av en beslutning om overlevering av den ettersøkte. Varetektsfengsling og evt. andre tvangsmidler kan anvendes i samsvar med nasjonale regler.

Artikkel 11 omhandler mulighetene for å gi samtykke til overlevering, samt samtykke til rettsforfølgning for andre straffbare forhold begått før overlevering (spesialitetsprinsippet). Hva som skal til for at et samtykke er gyldig, og i hvilken grad det kan kalles tilbake, reguleres av nasjonal rett, men konvensjonsstatene påtar seg å sikre at samtykket blir innhentet slik at det framgår at det er avgitt frivillig og med full kjennskap til følgene.

Artikkel 12 fastslår at den ettersøkte har rett til å uttale seg om en nordisk arrestordre dersom vedkommende ikke samtykker til overleveringen.

Artikkel 13 gir den iverksettende myndighet mulighet til å innhente supplerende opplysninger fra den utstedende myndighet ved behov. Videre fastslår bestemmelsen at avgjørelsen om overlevering skal treffes innen de frister og på de betingelser som framgår av konvensjonen.

Artikkel 14 regulerer frister og prosedyrer i forbindelse med en avgjørelse om iverksetting av en nordisk arrestordre. Dersom den ettersøkte samtykker til overlevering, skal avgjørelse treffes senest tre dager etter at samtykke er gitt. I andre tilfeller bør endelig avgjørelse være truffet senest 30 dager etter pågripelse. Dersom fristene ikke overholdes, skal dette straks meddeles den utstedende myndighet. Alle avslag på en arrestordre skal begrunnes.

Artikkel 15 oppstiller retningslinjer for hvordan en avgjørelse skal treffes i tilfeller der flere stater ønsker den samme personen overlevert eller utlevert. I disse tilfellene er det opp til den kompetente myndighet å avgjøre hvilken arrestordre/utleveringsbegjæring som skal etterkommes.

Artikkel 16 gir særregler dersom den ettersøkte innehar privilegier eller immunitet. I disse tilfellene skal den kompetente myndighet sørge for at det anmodes om at immuniteten eller privilegiet opphe-

Om lov om pågrepelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

ves. Fristene etter artikkel 14 begynner ikke å løpe før immuniteten eller privilegiet er opphevet.

Artikkel 17 fastslår at dersom den ettersøkte er overlevert eller utlevert til den iverksettende stat fra et EU-medlemsstat eller en tredjestat, må den iverksettende myndighet respektere eventuelle forbud mot videreoverlevering, og eventuelt søke å innhente samtykke til videreoverlevering.

Artikkel 18 pålegger den iverksettende myndighet å underrette den utstedende myndighet straks om avgjørelsen.

Artikkel 19 oppstiller frister for overlevering av den ettersøkte etter at endelig avgjørelse om fullbyrding er truffet. Overlevering skal skje på en avtalt dato senest fem dager etter at endelig avgjørelse om å iverksette en arrestordre er truffet. Det er mulig å forlenge fristen dersom det foreligger særlige omstendigheter.

Artikkel 20 regulerer utsatt eller betinget overlevering i tilfeller der vedkommende er under rettsforfølgning eller soner en dom i den iverksettende stat for et annet straffbart forhold enn det han eller hun kreves overlevert for. De iverksettende myndigheter har mulighet til å utsette iverksettelsen til rettsforfølgningen er avsluttet eller soning er fullført. I stedet for å utsette overleveringen kan den ettersøkte overleveres midlertidig.

Etter artikkel 21 er det ikke nødvendig å søke om tillatelse for transitt av en person som skal overleveres fra en nordisk stat til en annen.

Artikkel 22 gir nærmere regler for varetektsfradrag. Varetekt som er utholdt i den iverksettende stat i forbindelse med overleveringen, skal komme til fradrag i straffen.

Artikkel 23 regulerer rettsforfølgning for andre lovovertrедelser som er begått forut for overleveringen (spesialitetsprinsippet). Hovedregelen er at en person kan strafffølges for slike forbrytelser.

Artikkel 24 oppstiller regler for videreoverlevering eller videreutlevering for lovovertrедelser begått forut for overleveringen. Også i disse tilfellene er hovedregelen at videreoverlevering eller videreutlevering kan skje.

Artikkel 25 gir regler om beslag og overlevering av gjenstander. Den iverksettende myndighet skal sørge for at det i samsvar med den nasjonale lovgivning blir beslaglagt og overlevert gjenstander som er påkrevd som bevis eller som den ettersøkte har ervervet som en følge av lovovertrедelsen.

Artikkel 26 og 27 fastsetter særregler for overlevering til og fra Island. Etter artikkel 26 kan islandske myndigheter avslå en arrestordre dersom den som kreves overlevert, er islandsk statsborger. De andre nordiske stater kan på samme måte avslå en arrestordre fra Island dersom den gjelder egen

statsborger. Etter artikkel 26 kan en arrestordre mellom Island og en annen nordisk stat avslås dersom forholdet anses som en politisk forbrytelse.

Artikkel 28 regulerer forholdet til andre internasjonale forpliktelser. Det slås fast at statene står fritt til å inngå andre bilaterale og multilaterale avtaler så lenge disse ikke påvirker forbindelsene til nordiske stater som ikke er part i disse. Konvensjonen berører heller ikke allerede inngåtte avtaler.

Artikkel 29 har bestemmelser om undertegning og ikrafttredelse. En stat kan slutte seg til konvensjon ved undertegning med eller uten forbehold om etterfølgende ratifikasjon eller godkjenning. Konvensjonen vil tre i kraft tre måneder etter at samtlige nordiske stater har gitt sitt samtykke til å være bundet av konvensjonen. Konvensjonen trer likevel først i kraft for Grønland og Færøyene tre måneder etter at det danske justisdepartementet har meddelt det danske utenriksdepartementet og de øvrige staters justisdepartementer at konvensjonen skal ha gyldighet for Grønland og/eller Færøyene. Konvensjonen åpner for midlertidig anvendelse mellom de stater som har ratifisert avtalen.

2.3 Høringen

Justisdepartementet sendte 4. september 2006 på høring forslag til lov om pågrepelse og overlevering mellom de nordiske stater (lov om nordisk arrestordre) til følgende adressater med frist for å uttale seg 15. desember 2006:

Departementene
Høyesterett
Lagmannsrettene
Bergen tingrett
Glåmdal tingrett
Halden tingrett
Kristiansand tingrett
Nord-Troms tingrett
Nord-Østerdal tingrett
Ofoten tingrett
Oslo tingrett
Rana tingrett
Sis-Finnmárkku diggegoddí/Indre Finnmark tingrett

Trondheim tingrett
Domstoladministrasjonen
Riksadvokaten
Statsadvokatembetene
ØKOKRIM
Politidirektoratet
Politiets sikkerhetstjeneste

Om lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

Regjeringsadvokaten

Høyesterett

Sametinget

Borgarting lagmannsrett

Glåmdal tingrett

Sivilombudsmannen

Oslo tingrett

Trondheim tingrett

Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen

Domstoladministrasjonen

Det juridiske fakultet, Universitetet i Oslo

Riksadvokaten

Det juridiske fakultet, Universitetet i Tromsø

Det nasjonale statsadvokatembete

Akademikerne

Oslo statsadvokatembeter

Amnesty International Norge

ØKOKRIM

Den Norske Advokatforening

Politidirektoratet

Den norske Dommerforening

Politiets sikkerhetstjeneste

Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD)

Regjeringsadvokaten

Forsvarergruppen av 1977

Landsorganisasjonen i Norge

Kompetanseutvalget for dommere

Næringslivets Hovedorganisasjon

Landsorganisasjonen i Norge

Politiets Fellesforbund

NGO-forum for menneskerettigheter

Norges Juristforbund

Av disse har følgende instanser hatt realitetsmerknader til forslaget:

Næringslivets Hovedorganisasjon

Domstoladministrasjonen

Politiembetsmennes landsforbund

Det nasjonale statsadvokatembetet

Politiets Fellesforbund

Oslo Statsadvokatembeter

Rettspolitisk forening

Politidirektoratet

Statsadvokatenes forening

Politiets fellesforbund

Straffedes organisasjon i Norge (SON)

Riksadvokaten

Følgende instanser har uttalt seg:

Trondheim Tingrett

Olje- og energidepartementet

ØKOKRIM

Samferdselsdepartementet

Samtlige var positive til at det nåværende utleveringssystemet erstattes med overlevering på bakgrunn av en nordisk arrestordre. Det redegjøres nærmere for høringsinstansenes merknader under de aktuelle punktene.

Fiskeri- og kystdepartementet

Barne- og likestillingsdepartementet

Nærings- og handelsdepartementet

Kunnskapsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet

Administrasjonsdepartementet

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Forsvarsdepartementet

Landbruks- og matdepartementet

Utenriksdepartementet

Finansdepartementet

Forslaget til endring i utleveringsloven § 18 andre ledd ble ikke sendt på høring. Forslaget er en ren tekniske tilpasning og høring anses åpenbart unødvendig.

3 Gjeldende rett

Etter den nordiske utleveringsloven § 1, jf. § 3, kan Norge utlevere en person til en annen nordisk stat når vedkommende i den staten er siktet eller tiltalt for en handling som etter statens lovgivning kan medføre fengselsstraff eller en annen frihetsberøvende reaksjon, eller vedkommende er idømt en slik reaksjon der. Gjelder utleveringsbegjæringen flere straffbare forhold, er det tilstrekkelig at kun ett av forholdene har ført til eller kan føre til en frihetsberøvende reaksjon, jf. § 3.

Utleveringssystemet er fakultativt: Det er i utgangspunktet opp til norske myndigheters skjønn å avgjøre om utleveringsbegjæringen skal etterkommes eller ikke, jf. § 1. I noen tilfelle har norske myndigheter imidlertid plikt til å avslå utleveringsbegjæringen selv om vilkårene i § 3 er oppfylt. Dette er tilfellet når det i Norge er avsagt dom, vedtatt forelegg eller meddelt påtaleunntatelse for handlingen utleveringsbegjæringen gjelder, jf. § 5. Som hovedregel plikter norske myndigheter også å avslå en utleveringsbegjæring når den ettersøkte er norsk statsborger, når handlingen er begått i Norge eller utleveringsbegjæringen gjelder en politisk forbrytelse, jf. §§ 2 og 4.

Utlevering skjer på vilkår om at den ettersøkte ikke settes under strafforfølgning eller straffullbyrding for en annen handling han eller hun har begått før utleveringen, når det i Norge er avsagt dom, vedtatt forelegg eller meddelt påtaleunntatelse for handlingen. Med mindre departementet gir samtykke til utlevering, gjelder det samme når vedkommende har vært siktet for handlingen her i riket, men forfølgningen er innstilt etter bevisets stilling. Er den ettersøkte norsk statsborger, er strafforfølg-

ning eller straffullbyrding for en slik handling i utgangspunktet avskåret selv om forholdet ikke er avsluttet ved en slik reaksjon i Norge. Nærmere regler om dette er gitt i § 7. Etter denne bestemmelsens andre ledd kan det til utleveringen også stilles andre vilkår det finnes grunn til.

I § 6 er det regler om utsatt og betinget utlevering når den ettersøkte er under strafforfølgning eller straffullbyrding i Norge.

Proseduren i utleveringssaker er regulert i § 9 til § 15. Loven legger opp til direkte kommunikasjon mellom de nasjonale påtalemyndigheter ved oversending av utleveringsbegjæringer, jf. § 9.

Kravene til innholdet i utleveringsbegjæringen følger av § 9 andre og tredje ledd. Det skal blant annet gis opplysninger om den ettersøktes identitet og statsborgerskap, om det foreligger en pågripelsesbeslutning eller rettskraftig dom, samt om arten av og tid og sted for den straffbare handlingen.

For å sikre utlevering kan det treffes beslutning om bruk av tvangsmidler mot den ettersøkte, jf. § 12. Retten skal i slike tilfelle legge opplysningene i utleveringsbegjæringen til grunn for avgjørelsen.

Avgjørelse om utlevering treffes enten av påtalemyndigheten eller Justisdepartementet. Påtalemyndigheten kan bare beslutte utlevering når den ettersøkte samtykker til utlevering, jf. § 14. Samtykket må gis i rettsmøte. I andre tilfelle må saken sendes til Justisdepartementet for avgjørelse.

Den nordiske utleveringsloven setter ingen frist for avgjørelse om utlevering. Det er imidlertid bestemt i § 15 at en utleveringsbegjæring som etterkommes, skal settes i verk så snart råd er.

4 Vilkår for overlevering

4.1 Nærmere om overleveringsplikten

4.1.1 Innledning

Tradisjonelt er utlevering mellom stater bygget på prinsippet om at en stat selv avgjør om en person skal utleveres eller ikke. Dette prinsippet finner vi både i Europarådskonvensjonen om utlevering 13. desember 1957 og i andre bilaterale utleveringsavtaler Norge har inngått.

I den senere tid er det imidlertid oppstått en ny type internasjonale avtaler bygget på prinsippet om gjensidig anerkjennelse. Et eksempel på dette er rammebeslutning 13. juni 2002 om den europeiske arrestordre og overlevering mellom EUs medlemsstater (Den europeiske arrestordre). Denne pålegger EUs medlemsstater å utlevere mistenkte og dømte lovbrøttere til andre medlemsstater. Også avtalen mellom Norge og Island og EU om overlevering av mistenkte og dømte lovbrøttere 28. juni 2006 bygger på prinsippet om gjensidig anerkjennelse.

Disse konvensjonene benytter også andre begreper og uttrykk. I stedet for «utlevering» brukes uttrykket «overlevering». Utrykk som «utleveringsbegjæring/anmodning», «den stat som begjærer utlevering», «den som er begjært utlevert» er erstattet med uttrykk som «arrestordre», «den utstedende myndighet», og «den ettersøkte/pågrepne». Disse uttrykkene er også brukt i lovforslaget her.

I tradisjonelle utleveringskonvensjoner og avtaler er det gjerne fastsatt at man ikke skal utlevere egne statsborgere, ikke utlevere for politiske forbrytelser og ikke utlevere dersom det forholdet det anmodes om utlevering for, ikke er straffbart etter den anmodende stats lovgivning. Allerede i den nordiske utleveringsloven ble disse prinsippene modifisert. I den nordiske konvensjonen er disse unntakene på det nærmeste avskaffet.

4.1.2 Egne statsborgere

Etter den nordiske utleveringsloven § 2 kan norske statsborgere bare utleveres så langt han eller hun har hatt bopel i den stat som anmoder om utlevering de siste to år, eller den handling han eller hun

kreves utlevert for, kan medføre høyere straff enn fengsel i fire år. Utlevering av norske statsborgere kan i utgangspunktet heller ikke skje for handlinger som i sin helhet er begått på norsk territorium.

I henhold til den nordiske konvensjonen er den klare hovedregel at man ikke lenger kan nekte overlevering av egne statsborgere. Dette er for øvrig i tråd med utviklingen i EU. Også den europeiske arrestordre har som det klare utgangspunkt at man ikke kan avslå en arrestordre for egne borgere. I tråd med konvensjonens krav er det derfor ikke inntatt noe unntak for overlevering av egne borgere til strafforfølgning. Når det gjelder overlevering til straffullbyrding, vil det være adgang til å nekte overlevering dersom fullbyrding skjer i Norge.

4.1.3 Politiske forbrytelser

Etter den nordiske utleveringsloven § 4 kan utlevering for politiske forbrytelser bare skje når handlingen også er straffbar i Norge og dersom den ettersøkte ikke er norsk statsborger. Etter den nordiske konvensjonen vil det ikke lenger være adgang til å avslå en arrestordre på dette grunnlaget. Etter departementets syn vil dette neppe ha praktiske konsekvenser.

4.1.4 Dobbel straffbarhet

De nordiske rettssystemene er preget av relativ stor rettsenhet, og også beskrivelsen av straffebudene er stort sett like. Det at man nå i all hovedsak avskaffer muligheten til å nekte overlevering for forbrytelser som ikke er straffbare i den iverksettende stat, har derfor liten betydning i praksis. Det finnes imidlertid enkelte forskjeller også mellom de nordiske land. For eksempel er den seksuelle lavalder 15 år i Danmark og på Island, mens den i Norge er 16 år. Danmark og Island vil dermed være forpliktet til å overlevere en person til Norge som har hatt seksuell omgang med en femtenåring i Norge.

4.1.5 Forholdet til menneskerettighetene

Fortalen til den nordiske konvensjonen nr. 4 og 6 omhandler forholdet til de grunnleggende mennes-

Om lov om pågrepelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

kerettigheter. Det fastslås i nr. 6 at ingen skal utleveres/overleveres til et land der det er alvorlig risiko for at de vil bli utsatt for dødsstraff, tortur eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff. Nr. 4 slår fast at konvensjonen respekterer de grunnleggende rettigheter slik de er garantert ved Den europeiske menneskerettskonvensjon.

Den Europeiske menneskerettskonvensjon er ratifisert av alle de nordiske statene. Konvensjonens artikkel 3 om forbud mot tortur innebærer ikke bare at de nasjonale myndigheter selv skal avstå fra tortur, men også at myndighetene har et ansvar for å sørge for at ikke personen blir utsatt for tortur av andre. Det er slått fast i rettspraksis fra Den europeiske menneskerettsdomstol at det vil være brudd på artikkel 3 dersom man utleverer en person til en stat dersom det kunne forventes at han eller hun ville bli utsatt for tortur eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling. Det er antatt i teorien at det samme forbudet mot utlevering/overlevering gjelder i tilfeller der det kan forventes grove brudd på artikkel 5 (retten til frihet og sikkerhet) og artikkel 6 (retten til en rettferdig behandling)¹.

Den europeiske menneskerettskonvensjon er inkorporert i norsk lov gjennom lov 21. mai 1999 nr. 30 om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven). Det følger av loven § 3 at konvensjonens bestemmelser går foran annen lovgivning i tilfelle motstrid. Dersom utlevering/overlevering vil være i strid med Den europeiske menneskerettskonvensjon, kan utlevering/overlevering ikke skje.

I den danske udleveringsloven 28. august 2005 nr. 833 § 10 h er det tatt inn et forbud mot å overlevere en person dersom det er fare for at den overleverte pga. sin avstamning, tilhørighet til en spesiell befolkningsgruppe eller sin religiøse eller politiske oppfatning vil bli utsatt for forfølgelse av alvorlig karakter. Det er videre fastsatt at overlevering heller ikke skal skje dersom det er fare for at den overleverte vil bli utsatt for tortur eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling.

De nordiske stater har et høyt utviklet rettssystem, og departementet legger til grunn at utlevering til de nordiske stater ikke kan komme i strid med den europeiske menneskerettskonvensjon.

Departementet ser derfor ikke behov for å foreslå at fare for at de overleverte skal bli utsatt for brudd på fundamentale rettigheter skal fastsettes

som en avslagsgrunn. Dersom en slik situasjon mot formodning skulle oppstå, vil norske myndigheter uansett ha plikt til å avslå arrestordren, jf. menneskerettsloven § 3.

4.2 De enkelte avslagsgrunner

4.2.1 Innledning

Som nevnt ovenfor innholder den nordiske utleveringsloven enkelte bestemmelser om når en utleveringsbegjæring skal avslås. Bl.a. kan utlevering ikke skje for politiske forbrytelser. Utlevering kan heller ikke skje dersom det er avsagt dom, vedtatt forelegg eller meddelt påtaleunntatelse for det samme forholdet. Det er også visse begrensninger på adgangen til å utlevere egne statsborgere.

Konvensjonens utgangspunkt er at den iverksettende stat har plikt til å pågripe og overlevere en person som det er utstedt en gyldig arrestordre på. Unntak for denne plikten er regulert i konvensjonen artikkel 4 og 5. Artikkel 4 fastsetter obligatoriske grunner for å avslå å en arrestordre, mens artikkel 5 gir en uttømmende liste over fakultative avslagsgrunner.

Etter artikkel 4 skal en arrestordre avslås dersom lovbruddet er omfattet av amnesti i den staten som mottar arrestordren, dersom den ettersøkte er endelig dømt eller frifunnet for den samme handlingen i en annen nordisk stat eller i en EU-medlemsstat, eller dersom den ettersøkte er under den kriminelle lavalder.

Etter artikkel 5 kan en arrestordre avslås dersom den ettersøkte allerede er under rettsforfølgning for det samme forholdet i den staten vedkommende kreves overlevert fra, eller dersom forholdet er begått på den iverksettende stats territorium og forholdet ikke utgjør en lovovertrædelse der. Videre kan overlevering nektes dersom den ettersøkte er endelig dømt eller frifunnet for det samme forholdet i en stat utenfor EU og Norden, eller dersom de rettshåndheverende myndigheter i den iverksettende stat har besluttet ikke å innlede rettsforfølgning eller å bringe den til opphør. Det samme gjelder dersom det i en annen nordisk stat foreligger en avgjørelse som stenger for videre rettsforfølgning. Hvis den nordiske arrestordren er utstedt med henblikk på fullbyrdelse av straff eller annen frihetsberøvende reaksjon, og den ettersøkte oppholder seg, er statsborger i eller er bosatt i den iverksettende stat, kan en arrestordre avslås dersom den iverksettende stat selv påtar seg å fullbyrde dommen.

Konvensjonspartene står fritt til å avgjøre om de

¹ Se Den Europæiske Menneskerettskonvention, Lorenzen, Trier og Vedsted-Hansen, 2. utgave s. 38

Om lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

vil innta avslagsgrunnene i artikkel 5 i sin lovgivning. De kan også bestemme om de skal inntas i lovgivningen som obligatoriske avslagsgrunner, eller om det skal være opp til den kompetente myndighet å avgjøre om en avslagsgrunn skal benyttes i det enkelte tilfellet.

I *høringsnotatet* ga departementet uttrykk for at det forelå et behov for å kunne anvende alle de fakultative avslagsgrunnene. Departementet foreslo videre at det skulle være obligatorisk å avslå å iverksette en arrestordre når det var gitt påtaleunntatelse, en avslagsgrunn som følger av artikkel 5 nr. 4 i konvensjonen. En påtaleunntatelse er en konstatering av straffskyld, og regnes som en strafferettslig reaksjon som er til hinder for at saken kan tas opp på ny.

Bare *riksadvokaten* har hatt merknader til spørsmålene om obligatoriske og fakultative avslagsgrunner. Merknadene er knyttet til spørsmålet om forbudet mot dobbelstrafforfølgning og er gjengitt under pkt. 4.2.4.

4.2.2 Amnesti

Etter artikkel 4 nr. 1 i konvensjonen skal en arrestordre avslås dersom lovovertreddelsen som ligger til grunn for arrestordren er omfattet av et amnesti i Norge, og Norge har myndighet til å strafforfølge lovovertreddelsen. Selv om dette er en situasjon som sjelden vil oppstå i praksis, er avslagsgrunnen tatt inn i lovforslaget som en obligatorisk avslagsgrunn i tråd med våre konvensjonsforpliktelser.

Dette var også foreslått i *høringsnotatet*, og ingen av høringsinstansene har hatt merknader.

4.2.3 Kriminell lavalder

Etter artikkel 4. nr. 3 i konvensjonen skal en arrestordre avslås hvis personen som kreves overlevert, på grunn av sin alder ikke er strafferettslig ansvarlig i den iverksettende stat. Alle de nordiske statene har i dag 15 år som den kriminelle lavalder. Bestemmelsen har derfor ikke praktisk betydning i dag. Departementet vil likevel lovfeste unntaket i tråd med konvensjonsteksten.

Dette var også foreslått i *høringsnotatet*, og ingen av høringsinstansene har hatt merknader.

4.2.4 Forbudet mot dobbel strafforfølgning – «ne bis in idem»

I henhold til den nordiske utleveringsloven kan utlevering ikke skje dersom det i Norge er avsagt dom, vedtatt forelegg eller meddelt påtaleunntatelse for den handlingen utleveringen gjelder. I saker

hvor etterforskning er innstilt, kan utlevering bare skje dersom vilkårene i straffeprosesssloven § 74 første og sjette ledd foreligger.

Etter artikkel 4 nr. 2 i den nordiske konvensjonen vil norske myndigheter ha plikt til å avslå en arrestordre dersom det foreligger en endelig dom for de samme handlinger i en nordisk stat eller i en annen EU-medlemsstat. Det følger videre av artikkel 5 nr. 3 at man kan nekte å overlevere en person dersom det foreligger endelig dom fra en tredjestat. Etter artikkel 5 nr. 4 kan en arrestordre avslås også når det er besluttet ikke å innlede rettsforfølgning i den staten som skal iverksette arrestordren, eller å bringe rettsforfølgningen til opphør. Videre kan en arrestordre avslås dersom de samme forhold er endelig avgjort i en annen nordisk stat, og denne avgjørelsen er til hinder for videre rettsforfølgning.

Forbudet mot dobbel strafforfølgning er nedfelt i Den europeiske menneskerettskonvensjon 7. tilleggsprotokoll artikkel 4 og FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 14 nr. 7. Disse bestemmelsene gjelder imidlertid bare for dobbel strafforfølgning innenfor en og samme stat, og er dermed ikke relevante for en overleveringsplikt til andre nordiske stater.

Schengenkonvensjonen artikkel 54, som er bindende for alle de nordiske statene, inneholder et forbud mot dobbel strafforfølgning. Bestemmelsen lyder i uoffisiell norsk oversettelse:

«En person som det er avsagt rettskraftig dom mot i en konvensjonspart, kan ikke av en annen konvensjonspart forfølges rettslig for de samme forhold, forutsatt at straffen, i tilfelle domfellelse er fullbyrdet, er under fullbyrding eller ikke lenger kan fullbyrdes i henhold til lovgivningen i den konvensjonspart der dommen ble avsagt.»

Ifølge rettspraksis fra EF-domstolen gjelder prinsippet om «ne bis in idem» – slik det er nedfelt i Schengenkonvensjonen artikkel 54 – ikke bare der det foreligger rettskraftig dom, men også i de tilfellene der det foreligger en annen endelig avgjørelse fra en rettshåndhevende myndighet som hindrer videre strafforfølgning. Bestemmelsen må tolkes ut fra dens formål, å sikre fri bevegelse av personer uten at de behøver å frykte ny rettsforfølgning i en sak som er avsluttet i en annen Schengenstat, og ikke ut fra prosedyremessige eller formelle kriterier som varierer fra stat til stat.² For eksempel vil et vedtatt forelegg i en Schengenstat stenge for videre rettsforfølgelse i en annen Schengenstat for det samme forholdet.³

² Jf. dom fra EF-domstolen 10. mars 2005 sak C469/03, *Miraglia*

³ Jf. dom fra EF-domstolen 11 februar 2003 C187/01 *Gözutok*

Om lov om pågrepelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

I *høringsnotatet* foreslo departementet at det skulle være obligatorisk å avslå en arrestordre dersom den ettersøkte var endelig dømt for de samme handlinger i en nordisk stat eller en EU-medlemsstat, og reaksjonen var helt fullbyrdet, under fullbyrding eller ikke lenger kunne fullbyrdes, og dersom det var gitt påtaleunntatelse for forholdet i Norge. De andre avslagsgrunnene knyttet til prinsippet om «ne bis in idem» var foreslått som fakultative avslagsgrunner.

Av høringsinstansene er det bare *riksadvokaten* som har kommentert dette. Etter riksadvokatens syn burde det overveies om også overføring til tvungen psykisk helsevern eller tvungen omsorg etter straffeloven §§ 39 og 39 a og overføring til konfliktråd etter straffeprosessloven § 71 a skulle være obligatoriske avslagsgrunner.

Etter departementets syn bør en arrestordre avslås dersom det vil være i strid med Schengenkonvensjonen artikkel 54 å strafforfølge personen. Når videre strafforfølgning i Norge er i strid med denne bestemmelsen, bør en person heller ikke overleveres.

I tråd med dette vil departementet foreslå at en nordisk arrestordre *skal* avslås dersom det i Norge foreligger en rettskraftig dom (enten denne er felle eller frifinnende), dersom det er vedtatt forelegg og dersom det er meddelt påtaleunntatelse for det samme forholdet. Dette er en videreføring av reglene i den nordiske utleveringsloven § 5. Når den ettersøkte er dømt eller har vedtatt et forelegg, skal arrestordren bare avslås dersom reaksjonen er fullbyrdet, er under fullbyrdelse eller ikke lenger kan fullbyrdes. Når den ettersøkte er gitt påtaleunntatelse, skal arrestordren ikke avslås dersom det foreligger forhold som gjør at forfølgningen kan tas opp på ny i Norge, jf. straffeprosessloven § 74.

Etter straffeprosessloven § 71 a kan påtalemyndigheten beslutte å overføre en sak til megling i konfliktråd dersom straffskyld anses bevist. Det følger av lov 15. mars 1991 nr. 3 om megling i konfliktråd § 16 at en sak som er overført til konfliktråd og avsluttet med godkjent avtale, ikke kan tas opp på nytt med mindre den siktede bryter avtalen vesentlig.

Etter straffeloven § 44 kan en lovbrøyer ikke straffes dersom han eller hun var psykotisk eller bevisstløs på handlingstiden. Det samme gjelder en som på handlingstiden var psykisk utviklingshemmet i høy grad. En som er straffri etter disse bestemmelsene, kan overføres til tvungent psykisk helsevern eller tvungen omsorg, jf. straffeloven § 39 og 39 a. Avgjørelsen om overføring til tvungent psykisk helsevern eller tvungen omsorg treffes ved dom og vil avskjære videre strafforfølgning.

I *høringsnotatet* foreslo departementet at disse avslagsgrunnene skulle være fakultative.

Som nevnt ovenfor går *riksadvokaten* inn for at det overveies om dette bør være obligatoriske avslagsgrunner.

Departementet foreslår at en arrestordre *skal* avslås dersom det foreligger en godkjent avtale i konfliktråd i den samme saken, eller dersom det foreligger rettskraftig dom på overføring til tvungent psykisk helsevern eller tvungen omsorg. Ved overføring til konfliktråd bør dette ikke gjelde dersom den ettersøkte har brutt avtalen vesentlig, og det er gitt melding om dette til påtalemyndigheten i medhold av konfliktrådsloven § 15. I slike tilfeller kan strafforfølgningen tas opp igjen i Norge, og personen bør da også kunne overleveres til strafforfølgning eller strafffullbyrding i en annen nordisk stat.

Også det at forfølgningen av et straffbart forhold er innstilt, vil etter gjeldende rett i utgangspunktet avskjære videre strafforfølgning. Dette gjelder imidlertid ikke absolutt. Dersom innstillingen er henlagt pga. bevisets stilling, er det mulig å gjenåpne strafforfølgningen dersom det senere oppdages nye bevis av vekt, jf. straffeprosessloven § 74 første ledd. Dersom saken er innstilt fordi en nødvendig påtalebegjæring eller annen forutsetning for å fremme saken mangler, kan saken tas opp på nytt dersom denne feilen blir avhjulpet. Departementet foreslår at en arrestordre skal avslås dersom strafforfølgning for det samme forholdet i Norge er innstilt, med mindre det foreligger forhold som gjør at forfølgningen kan tas opp igjen i Norge.

Schengenkonvensjonen artikkel 54 fastsetter forbud mot ny strafforfølgning for samme forhold når saken er endelig avsluttet i en annen Schengenstat. Dersom det er truffet en avgjørelse som endelig avslutter en straffesak i en annen Schengenstat, vil det dermed ikke være anledning til å strafforfølge personen, verken i Norge eller i en annen nordisk stat. Heller ikke i disse tilfellene bør personen overleveres.

I tråd med konvensjonen om nordisk arrestordre artikkel 4 nr. 2 foreslår departementet at en nordisk arrestordre skal avslås hvis det foreligger endelig dom eller annen avgjørelse som avskjærer videre strafforfølgning for det samme forhold i en annen nordisk stat, en EU-medlemsstat eller en stat som er tilsluttet Schengensamarbeidet. I tilfelle domfellelse gjelder dette bare dersom dommen er fullbyrdet, under fullbyrding eller den ikke lenger kan fullbyrdes.

Når det gjelder endelige dommer fra stater som ikke er med i Schengensamarbeidet, foreslår de-

Om lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

partementet at det gis *adgang til* å avslå en arrestordre. I vurderingen av om arrestordren skal avslås, bør det blant annet legges vekt på straffens lengde og om hvorvidt straffen er gjennomført.

Det framgår av merknadene til den nordiske konvensjonen at de kompetente myndigheter ikke er forpliktet til å undersøke om det foreligger en dom eller annen avgjørelse som hindrer overlevering. Det er altså bare når påtalemyndigheten eller domstolene har informasjon om at det foreligger en slik dom eller avgjørelse, at en arrestordre skal avslås.

Norske avgjørelser som avskjærer videre strafffølging, framgår av det såkalte STRASAK-systemet. Etter departementets syn bør disse registrene sjekkes før overlevering skjer, og overlevering nektes dersom det er registrert en endelig avgjørelse for det samme forholdet.

Påtalemyndigheten vil imidlertid ikke ha direkte tilgang til opplysninger om dommer eller andre avgjørelser som avskjærer videre strafffølging i andre Schengenstater. Det bør etter departementets syn heller ikke pålegges en undersøkelsesplikt for påtalemyndigheten i disse tilfellene. Departementet foreslår derfor at det fastsettes i lovteksten at det er obligatorisk å avslå en arrestordre bare når påtalemyndigheten eller domstolene har kunnskap om at det foreligger en endelig dom eller annen avgjørelse som forhindrer videre strafffølging i utlandet.

EF-domstolen har i flere dommer tatt stilling til hva som anses som «det samme forholdet». I vurderingen har de lagt vekt på handlingens karakter, og ikke den rettslige klassifiseringen av lovbruddet. For eksempel vil eksport og import av narkotika anses som det samme forholdet. Etter departementets syn skal man bruke samme vurdering i loven her. Det vises for øvrig til merknadene til § 5.

4.2.5 Konkurrerende rettsforfølgning i Norge

Den grensekryssende kriminalitet er økende, og stadig oftere vil et strafferettslig forhold ha tilknytningspunkter til flere stater. Det er også en rekke lovbrudd hvor statene har ekstraterritoriell jurisdiksjon, jf. for Norges vedkommende straffeloven § 12 nr. 3 og 4. Det vil derfor være en rekke tilfeller hvor to eller flere nordiske stater vil ha jurisdiksjon i den samme saken.

Det følger av konvensjonen artikkel 5 nr. 1 at det er adgang til å avslå å iverksette en arrestordre når den ettersøkte allerede rettsforfølges for det samme forholdet i den iverksettende stat.

Det vil ofte være et hensiktsmessighetsspør-

mål hvor en sak som kan rettsforfølges både i Norge og i en annet nordisk stat, faktisk skal rettsforfølges. Dette vil bero blant annet på hvor langt saken er kommet, i hvilken stat bevismateriale er lettest tilgjengelig, i hvilken stat eventuelle vitner befinner seg, om saken er en del av et større saks-kompleks som rettsforfølges i én av statene, og hensynet til den ettersøkte selv. Spørsmålet løses etter departementets syn best av påtalemyndigheten i det enkelte tilfellet. Departementet foreslår på denne bakgrunn at avslagsgrunnen gjøres fakultativ. I praksis vil slike saker vanligvis kunne løses ved at de kompetente myndigheter i den stat som har utstedt en arrestordre og den iverksettende stat avtaler i hvilken stat strafffølgingen mest effektivt kan gjennomføres.

Dette er i tråd med høringsnotatets forslag.

4.2.6 Saker begått helt eller delvis på norsk territorium

Etter gjeldende nordisk utleveringslov § 2 er hovedregelen at norsk statsborger ikke kan utleveres for handlinger som i sin helhet er begått her i riket.

Konvensjonen artikkel 5 nr. 2 åpner for at man kan avslå å iverksette en arrestordre dersom forholdet som ligger til grunn for arrestordren, etter den iverksettende stats lovgivning er begått helt eller delvis på denne statens territorium, og forholdet ikke utgjør en lovovertrødelse etter den iverksettende stats lovgivning.

På grunn av de store likhetstrekkene mellom de nordiske statenes straffelovgivning, er unntaket lite praktisk. Departementet foreslår likevel å lovfeste en adgang – som en sikkerhetsventil – til å nekte å etterkomme en arrestordre i disse tilfellene.

Dette er i tråd med høringsnotatets forslag.

4.2.7 Fullbyrding av dom mot egne statsborgere og personer bosatt eller med opphold i Norge

I henhold til konvensjonen artikkel 5 nr. 5 kan en arrestordre avslås dersom den er utstedt med henblikk på fullbyrding av straff eller annen frihetsberøvende reaksjon i tilfeller der den ettersøkte er norsk statsborger eller har bopel eller opphold i Norge. Forutsetningen er at den iverksettende stat selv forplikter seg til å fullbyrde dommen.

Hvor det er mest hensiktsmessig at en person soner sin straff, vil variere. Den dømtes bosted vil ha betydning, og også hvor den dømtes familie har bosted.

Hvorvidt en arrestordre skal avslås på dette grunnlaget, må avgjøres i det enkelte tilfellet ut fra

Om lov om pågrepelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

en skjønnsmessig vurdering. Departementet foreslår derfor at avslagsgrunnen skal være fakultativ.

4.3 Betinget overlevering

Det følger av konvensjonen artikkel 6 at den iverksettende stat kan kreve at den ettersøkte blir tilbakeført til soning dersom han eller hun er statsborger av eller bosatt i den iverksettende stat.

Som for avslagsgrunnen ved fullbyrding er også her formålet å legge til rette for at en soning eller annen reaksjonsfullbyrding skal kunne foregå der det er mest hensiktsmessig. Dette vil ofte være den stat der den ettersøkte er bosatt. Det vises i denne sammenheng til lov 15. november 1963 om fullbyrding av nordiske dommer på straff, som gir domsstaten rett til å begjære fullbyrding i Norge dersom den dømte er statsborger av eller har fast bopel i Norge. På samme måte kan Norge begjære fullbyrding av frihetsstraff i de andre nordiske stater dersom den dømte er statsborger av eller har fast bopel i en annen nordisk stat.

Departementet foreslår at det tas inn en bestemmelse om betinget overlevering i tråd med konvensjonens artikkel 6.

4.4 Spesialitetsprinsippet

Spesialitetsprinsippet innebærer at en person ikke kan strafforfølges for straffbare forhold som er begått før det forhold som lå til grunn for at en person ble utlevert eller overlevert. Det følger av den nordiske utleveringsloven § 7 nr. 2 at en norsk statsborger ikke skal kunne strafforfølges eller straff fullbyrdes mot ham for noen annen før utleveringen begått straffbar handling med mindre enten departementet gir samtykke, han selv gir samtykke i rettsmøte, han har unnlatt å forlate det land han er utlevert til enda han i 1 måned uhindret har kunnet forlate det, eller han frivillig er vendt tilbake etter først å ha forlatt landet. Det følger videre av § 7 nr. 3 at ved politiske forgåelser gjelder reglene i nr. 2 også for personer som ikke er norske statsborgere. Etter nr. 4 kan en person heller ikke utleveres videre til en tredje stat uten at departementet samtykker.

I den nordiske konvensjonen er spesialitetsprinsippet modifisert og adgangen til å strafforfølge for

straffbare forhold begått før overleveringen dermed utvidet. Hovedregelen i artikkel 23 er at en person kan strafforfølges for en handling som er begått forut for overleveringen. Dette gjelder også for norske statsborgere. Dersom et krav om overlevering for den aktuelle forbrytelse skulle vært avslått fordi det foreligger en obligatorisk avslagsgrunn, kunne vært avslått fordi det foreligger en fakultativ avslagsgrunn, eller personen er overlevert fra Island og det straffbare forhold anses som en politisk forbrytelse, kan i utgangspunktet strafforfølging likevel ikke skje.

Vedkommende kan også som hovedregel overleveres videre til en annen nordisk stat, jf. artikkel 24. Det foreligger enkelte unntak for personer som er overlevert fra Island. For videre utlevering til en stat utenfor Norden er imidlertid spesialitetsprinsippet opprettholdt, jf. artikkel 24 nr. 2.

Ingen av *høringsinstansene* har hatt kommentarer til disse bestemmelsene.

Departementet foreslår at konvensjonens regler innarbeides i loven.

I lov 15. november 1963 om fullbyrding av nordiske dommer på straff § 6 er det en henvisning til reglene i den nordiske utleveringsloven § 7.

Også lov 5. juni 1970 nr. 35 om utlevering for å få iverksatt vedtak om frihetsinngrep truffet av myndighet i annet nordisk land § 9 inneholder bestemmelser om spesialitetsprinsippet og henviser til § 17 i den nordiske utleveringsloven når det gjelder saksbehandlingen.

Når den nordiske utleveringsloven oppheves, må det vurderes om bestemmelsene i disse to lovene skal henvises til bestemmelsene i loven her, dvs. om det skal anvendes samme modifiserte spesialitetsprinsipp også i disse lovene, eller om reglene i den nordiske utleveringsloven skal innarbeides i disse lovene.

Dette spørsmålet var ikke reist i høringsnotatet, og ingen av *høringsinstansene* har hatt kommentarer.

Etter departementets syn taler de beste hensyn for at det er lik adgang til å strafforfølge en person for handlinger som er begått før utleveringen eller soningsoverføringen, uansett hvilken lov som ligger til grunn for utleveringen eller overføringen. Departementet vil foreslå at det begge disse lovene endres i tråd med dette.

Se merknadene til de enkelte bestemmelsene for nærmere kommentarer.

5 Prosessuelle bestemmelser – overlevering fra Norge til en annen nordisk stat

5.1 Behandlingen av en nordisk arrestordre

5.1.1 Innledning

I dette kapitlet drøftes prosedyrene for behandlingen av nordiske arrestordre som Norge mottar fra en annen nordisk stat. De sentrale spørsmålene er hvilke myndigheter som skal være kompetente til å motta arrestordren (punkt 5.1.3), i hvilken grad det kan eller skal anvendes tvangsmidler mot den ettersøkte (punkt 5.1.5) og hvilke myndigheter som skal være kompetente til å treffe avgjørelse om overlevering. Spørsmålet om avgjørelse om overlevering må vurderes separat for tilfellene der den ettersøkte samtykker til overlevering, tilfellene der den ettersøkte ikke samtykker, tilfellene der det foreligger konkurrerende anmodninger om overlevering og tilfellene der den ettersøkte tidligere er overlevert eller utlevert fra en annen stat.

Krav til innhold og utforming av en nordisk arrestordre omtales i punkt 5.1.2. Fristene for avgjørelse om overlevering omtales i punkt 5.1.4. Hvordan en endelig avgjørelse om overlevering skal iverksettes, behandles i punkt 5.1.7, og i punkt 5.1.8 omhandles i hvilken grad påtalemyndigheten kan eller skal beslaglegge og overlevere gjenstander som antas å ha betydning som bevis i saken eller er utbytte av den straffbare handlingen arrestordren gjelder.

5.1.2 Innholdet i en nordisk arrestordre

Krav til utforming og innhold av en nordisk arrestordre er regulert i konvensjonen artikkel 7. Bestemmelsen svarer til den nordiske utleveringsloven § 9 andre ledd. En arrestordre skal innholde opplysninger om den ettersøktes identitet og nasjonalitet, opplysninger om den myndighet som har utstedt arrestordren, angivelse av grunnlaget for arrestordren, angivelse av det straffbare forholdet samt gjerningsbeskrivelse. Dersom det skal overleveres til straffullbyrding, skal det opplyses hvilken straff vedkommende er blitt idømt. Som vedlegg til konvensjonen følger det et skjema som inneholder de opplysninger som framgår av artikkel 7. Dette

skal fylles ut av kompetent myndighet og utgjør en nordisk arrestordre.

Mangelfulle opplysninger i arrestordren er ikke en avslagsgrunn. Om arrestordren ikke inneholder de foreskrevne opplysninger, må mottakerstaten kontakte den staten som har utstedt arrestordren, for å få utfyllende opplysninger. Utgangspunktet for tidsfristene konvensjonen fastsetter for avgjørelse om overlevering, må imidlertid knyttes til det tidspunktet mottakerstaten har mottatt de nødvendige opplysningene.

Dersom den ettersøktes oppholdssted er ukjent, kan han eller hun registreres i Schengen informasjonssystem (SIS). Når en slik registrering foretas av en EU-medlemsstat, vil den som regel skje på bakgrunn av en europeisk arrestordre som legges inn i kopi. En europeisk arrestordre skal anses som en nordisk arrestordre av de øvrige nordiske stater. Etter konvensjonen artikkel 8 nr. 3 skal en registrering i SIS tilsvare en nordisk arrestordre dersom registreringen inneholder alle de nødvendige opplysninger. Dersom registreringen ikke inneholder alle de nødvendige opplysninger, skal registreringen tilsvare en nordisk arrestordre inntil en alminnelig arrestordre er mottatt.

Konvensjonens bestemmelser er foreslått gjennomført i lovens § 2.

5.1.3 Mottak av en nordisk arrestordre

Den nordiske utleveringsloven bygger på direkte kommunikasjon mellom de nasjonale påtalemyndigheter ved oversendelse av utleveringsbegjæring, jf. § 9. Som hovedregel skal begjæringene sendes riksadvokaten, men er den ettersøktes oppholdssted kjent, kan begjæringen sendes direkte til den stedlige statsadvokat eller politimester. Etter konvensjonen artikkel 8 skal en nordisk arrestordre kommuniseres mellom de myndigheter statene har utpekt som utstedende og iverksettende retts håndhevende myndigheter. I praksis vil det som i dag si politi eller påtalemyndighet. De enkelte stater står imidlertid fritt til å peke ut hvilke rettshåndhevende myndigheter som skal være kompetente til å motta en arrestordre.

I *høringsnotatet* foreslo departementet at gjel-

Om lov om pågrepelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

dende kompetansefordeling ble opprettholdt, dvs. at andre nordiske stater skulle sende arrestordre til riksadvokaten, eller til statsadvokat eller politimester når den ettersøkte oppholdssted er kjent.

Riksadvokaten har i sin høringsuttalelse framholdt at hovedregelen bør være motsatt av det departementet gikk inn for i høringsnotatet. Etter riksadvokatens oppfatning bør lovens ordning være at en nordisk arrestordre skal sendes den stedlige politimester når den ettersøkte oppholdssted er kjent. Og er ikke oppholdsstedet kjent, skal arrestordren sendes Kripas og ikke riksadvokaten. Som begrunnelse for det siste viser riksadvokaten til at den arrestordren gjelder, vil kunne være ettersøkt (for eksempel etterlyst via Interpol eller Schengen informasjonssystem), og at det derfor er enklere for Kripas å utføre de nødvendige undersøkelser for å bringe den ettersøkte oppholdssted på det rene. Riksadvokaten viser også til at det ikke er noen påtalemessige grunner til at saken behøver å passere riksadvokaten.

Departementet er enig med riksadvokatens synspunkter, og går inn for å utforme lovteksten i overensstemmelse med riksadvokatens forslag. Denne løsningen har støtte i målsetningen om en rask og enkel overleveringsprosedyre.

5.1.4 Frister for behandling og iverksetting av en nordisk arrestordre

En hovedmålsetting i konvensjonen er å legge til rette for at overlevering skal kunne skje så raskt som mulig. Det er derfor lagt til rette for minst mulig byråkratiske ordninger.

Det framgår videre av artikkel 14 at en nordisk arrestordre skal behandles og iverksettes som hastesak. Dersom den ettersøkte samtykker til overlevering, bør beslutningen treffes senest tre dager etter at samtykket er gitt. I andre tilfeller bør det treffes endelig avgjørelse om fullbyrding innen 30 dager etter pågripelsen av den ettersøkte. Avgjørelsen skal iverksettes så snart som mulig etter at den er truffet, og overlevering skal skje senest 5 dager etter at den endelige avgjørelsen om overlevering er truffet, jf. artikkel 19.

Departementet ønsker å legge opp til prosedyrer og rutiner som medfører at fristene i konvensjonen kan overholdes i de aller fleste tilfeller. I tillegg foreslås konkrete frister. I flertallet av sakene vil antakelig overlevering kunne skje godt innenfor maksimumsfristene. En oversittelse av fristene får imidlertid ingen rettsvirkninger.

5.1.5 Undersøkelse, bruk av tvangsmidler og den ettersøktes rettigheter

Etter den nordiske utleveringsloven § 10 skal påtalemyndigheten straks etter at en utleveringsbegjæring er mottatt, sette i gang undersøkelse for å bringe på det rene om vilkårene for utlevering er til stede. Samtidig skal det oppnevnes forsvarer for den ettersøkte, jf. § 13 nr. 1. Ved behandlingen av utleveringsbegjæringen har den ettersøkte de rettigheter som følger av straffeprosessloven, jf. den nordiske utleveringsloven § 10 andre ledd. Det betyr blant annet at den ettersøkte ved pågrepelse skal informeres om utleveringsbegjæringens innhold og grunnlaget for denne, samt gis adgang til å forklare seg til politiet, jf. straffeprosessloven §§ 177 og 180.

Etter den nordiske utleveringsloven § 12 kan det anvendes tvangsmidler i samme utstrekning som i saker angående lovbrudd av tilsvarende art som forfølges i Norge. Vurderingen av om tvangsmidler kan anvendes, skjer dermed på grunnlag av straffeprosesslovens bestemmelser. Ved avgjørelse av om vilkårene er til stede, kan retten legge til grunn rettsavgjørelsen som følger med begjæringen, uten ytterligere prøving. Med mindre retten bestemmer noe annet, skal dens beslutning om å anvende tvangsmidler gjelde til begjæringen om utlevering er avgjort og utlevering i tilfelle er satt i verk, jf. § 12 andre ledd. Beslutning om fengsling skal som hovedregel likevel ikke gjelde i mer enn tre uker.

Konvensjonen artikkel 9 regulerer den ettersøktes rettigheter. Ved pågrepelse skal han eller hun informeres om den nordiske arrestordren og dens innhold og om muligheten til å gi samtykke til overlevering. Se nærmere om samtykke til overlevering i proposisjonen 5.1.6.2. Den ettersøkte har etter artikkel 9 krav på juridisk bistand og tolk i samsvar med nasjonale regler.

Konvensjonen artikkel 10 regulerer bruk av tvangsmidler i påvente av en beslutning om overlevering av den ettersøkte. Som etter den nordiske utleveringsloven § 12, kan varetektsfengsling og andre tvangsmidler anvendes i samsvar med nasjonale regler.

Departementet foreslo i *høringsnotatet* en bestemmelse som både regulerer pågrepelse, bruk av varetektsfengsling og andre tvangsmidler, samt den ettersøktes rettigheter under behandlingen av en nordisk arrestordre.

I høringsnotatet foreslo departementet at den ettersøkte skulle framstilles for varetektsfengsling innen 24 timer dersom det var nødvendig å beholde den pågrepne. Begrunnelsen for å forkorte fristen for framstilling for varetektsfengsling var ønsket

Om lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

om å sikre en raskest mulig behandling og gjennomføring av overleveringen.

Riksadvokaten, Det nasjonale statsadvokatembete og Politidirektoratet hadde innvendinger mot den forkortede fristen for framstilling for varetektsfengsling, og mente alle at fristen burde være tre dager som i ordinære straffesaker, jf. straffeprosessloven § 183.

Riksadvokaten uttaler:

«En kortere frist i disse sakene, som formentlig vil være sjeldne for den enkelte tjenestemann i påtalemyndigheten, kan i en travel hverdag virke villedende og kan i den ytterste konsekvens medføre at en mistenkt blir sittende lengre pågrepet enn loven foreskriver. Når det ikke er pekt på avgjørende grunner til å ha en annen frist enn hovedregelen, bør man ha den samme regel her som ellers. Sakenes hasteelement tilsier naturlig nok at den siktede bør fremstilles så snart som mulig, men det vil følge av loven og alminnelige straffeprosessuelle prinsipper selv om man setter fristen i samsvar med hovedregelen i straffeprosessloven § 183.»

Oslo politidistrikt uttaler at i overleveringssaker «vil hovedregelen være at man vil holde den pågrepne i over 24 timer, nettopp med tanke på å få gjennomført overleveringen. Erfaringsmessig vil det svært sjelden la seg gjøre å pågripe samt å få til den faktiske overleveringen innen 24 timer. I tilfeller hvor den pågrepne samtykker til overlevering, noe som etter lovforslaget kan gjøres overfor påtalemyndigheten og ikke i rettsmøte som etter dagens lovgivning, vil det være svært praktisk å kunne holde den pågrepne inntil 3 dager i påvente av overleveringen uten å måtte fremstille ham for varetektsfengsling. Dette vil spare både påtalemyndigheten, politiet og domstolen for de ressursene det krever å fremstille en person for varetektsfengsling. Det bemerkes forøvrig at den pågrepne i de fleste saker som gjelder utlevering innen Norden samtykker til utlevering.»

Oslo statsadvokatembete støtter departementets forslag i høringsnotatet og viser til at grunnlaget for overleveringen følger direkte av arrestordren, og at det av den grunn ikke er nødvendig med etterforskning.

På bakgrunn av synspunktene fra høringsrunnen har departementet endret standpunkt, og går inn for at den ordinære fremstillingsfristen i straffeprosessloven § 183 bør gjelde også i overleveringssaker.

5.1.6 Avgjørelse om overlevering

5.1.6.1 Innledning

I dette punktet behandles spørsmålet om hvilken myndighet som skal avgjøre om lovens vilkår for å etterkomme en nordisk arrestordre er oppfylt, og hvilken myndighet som skal treffe den endelige avgjørelsen av om arrestordren skal etterkommes eller ikke. Det må skilles mellom tilfellene der (i) den ettersøkte samtykker, (ii) vedkommende ikke samtykker, (iii) det foreligger konkurrerende arrestordre eller utleveringsbegjæringer om samme person og (iv) den ettersøkte tidligere er utlevert fra en stat utenfor Norden.

5.1.6.2 Når den ettersøkte samtykker

Etter den nordiske utleveringsloven § 14 første ledd kan påtalemyndigheten som hovedregel treffe avgjørelse om utlevering når den ettersøkte har samtykket til utlevering i rettsmøte. I disse tilfellene prøver ikke retten om lovens vilkår for å etterkomme utleveringsbegjæringen er oppfylt.

I tillegg til å samtykke til utlevering kan den ettersøkte samtykke til rettsforfølgning for straffbare forhold vedkommende har begått før utleveringen, jf. § 7 første ledd nr. 2.

Konvensjonen fastsetter i artikkel 11 at den ettersøkte kan samtykke til overlevering. Det følger av nr. 2 at statene skal iverksette de nødvendige tiltak for at samtykket innhentes på en slik måte at det framgår at vedkommende har avgitt det frivillig, med full kjennskap til følgene. Med henblikk på dette har den ettersøkte rett til juridisk bistand. For øvrig legger konvensjonen ingen føringer for prosedyren for avgjørelse i slike saker. Det må dermed være opp til statene selv å avgjøre om samtykket som i dag må gis i rettsmøte, eller om det skal være tilstrekkelig at samtykket gis overfor påtalemyndigheten. Statene står også fritt til å vurdere hvilken myndighet som skal treffe avgjørelsen i slike saker. Den eneste formelle begrensningen konvensjonen legger på statenes valg i så måte, er at avgjørelsen må treffes av en rettshåndhevende myndighet, jf. artikkel 3. I Norge anses ikke Justisdepartementet som en rettshåndhevende myndighet, og kan derfor ikke treffe avgjørelse i slike saker, slik de i mange tilfeller vil gjøre etter den nordiske utleveringsloven § 14. I tillegg til den formelle begrensningen må statene ved valget av behandlingsmåte ta hensyn til prinsippet om gjensidig anerkjennelse og målsetningen om en rask og enkel behandling av en nordisk arrestordre, jf. fortalen og artikkel 14.

På samme måte som i dag kan den ettersøkte etter konvensjonen også samtykke til rettsforfølg-

Om lov om pågrepelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

ning for straffbare forhold vedkommende har begått før overleveringen. Den ettersøkte kan dessuten samtykke til videreoverlevering til en stat utenfor Norden, jf. artikkel 24 nr. 2. Etter konvensjonen skal den ettersøkte kunne kalle tilbake samtykket i samsvar med nasjonale regler.

I *høringsnotatet* foreslo departementet at påtalemyndigheten som i dag skal kunne treffe avgjørelse om overlevering når den ettersøkte samtykker til overlevering. Kravet om at samtykket må gis i rettsmøte ble ikke foreslått videreført i *høringsnotatet*; det skal være tilstrekkelig at samtykket gis overfor påtalemyndigheten. Forslaget innebar at saken derfor heller ikke skal bringes inn for retten for prøvelse av om de materielle vilkårene for overlevering er oppfylt. Samtykket kan i samsvar med konvensjonen også gis til rettsforfølgning for andre forhold.

Ingen av *høringsinstansene* har hatt innvendinger til departementets forslag om at påtalemyndigheten skal kunne treffe avgjørelse om overlevering når den ettersøkte overfor påtalemyndigheten samtykker til overlevering.

Departementet viderefører på denne bakgrunn forslaget i *høringsnotatet* om at påtalemyndigheten kan treffe avgjørelse i slike saker uten å gå veien om domstolen. Samtykket vil etter lovforslaget kunne gis også til rettsforfølgning for andre straffbare forhold begått forut for overleveringen. Saken skal bare bringes inn for retten for prøvelse av om lovens vilkår er oppfylt hvis samtykket trekkes tilbake. Forslaget ivaretar konvensjonens målsetning om en rask og enkel overleveringsprosedyre basert på gjensidig anerkjennelse av rettslige beslutninger, og legger til rette for at konvensjonens frister kan overholdes.

I *høringsnotatet* sto det følgende om prosedyrene for å innhente samtykke og hvilke krav som skulle stilles:

«[Det foreslås] at departementet gis kompetanse til å gi nærmere bestemmelser i forskrift om fremgangsmåten for pågrepelse og innhenting av samtykke til overlevering. Det kan for eksempel være aktuelt med bestemmelser om at det skal settes opp en rapport ved pågripelsen, der det skal fremgå at den ettersøkte er gitt opplysninger om arrestordren og hva et samtykke til overlevering innebærer, samt om han vil samtykke eller ikke. Det kan også bestemmes at den ettersøkte skal underskrive rapporten, slik at rapporten kan utgjøre et eventuelt skriftlig samtykke etter lovforslaget § 11 andre ledd første punktum. Et alternativ kan også være at det utarbeides et samtykke-skjema. Det vil kunne forenkle overleveringsprosessen om skjemaet utformes på flere språk, idet en ettersøkt som ikke forstår norsk, vil få anledning til å vurdere

samtykke uten at eller før politiet innkaller tolk.»

Ingen *høringsinstanser* har kommentert dette.

Etter departementets syn bør hovedprinsippene for hvordan et samtykke skal gis, framgå av lovteksten. Nærmere bestemmelser kan fastsettes i forskrift eller i retningslinjer.

Som nevnt ovenfor har samtykke til utlevering hittil måttet avgis i rettsmøte for å være gyldig, jf. den nordiske utleveringsloven § 14. Som det framgår ovenfor anser departementet det nå som tilstrekkelig at samtykke gis til påtalemyndigheten. Adgangen til å avslå en arrestordre er snevrere enn adgangen til å avslå en utleveringsbegjæring etter dagens regler, og det foreligger dessuten mindre rom for skjønn.

For å skape notoritet bør et samtykke likevel avgis skriftlig. Det bør også gjøres klart at den ettersøkte skal ha fått informasjon om rettsvirkningene av et samtykke. Samtykket skal videre foreligge ved overlevering. Dersom samtykket trekkes tilbake før overlevering er gjennomført, må saken sendes til tingretten som avgjør om vilkårene for overlevering er til stede.

Enkelte *høringsinstanser* har pekt på behovet for en nærmere regulering av hvilke nivåer i påtalemyndigheten som skal treffe avgjørelse i samtykketilfellene. Etter *riksadvokatens* oppfatning bør det reguleres i loven at påtalemessige avgjørelser i overleveringssaker som hovedregel skal treffes av politiet. *Riksadvokaten* uttaler:

«Dette er saker som skal behandles raskt, og som gjennomgående ikke reiser vanskelige spørsmål. Normalt er det derfor neppe nødvendig at en statsadvokat behandler arrestordren.»

Fra dette utgangspunktet må det etter riksadvokatens oppfatning likevel gjøres et unntak for tilfellene der

«straffeforfølgning er påbegynt i Norge, enten for det samme lovbruddet eller for et annet lovbrudd. En forstår motivene slik at det skal foretas en avveining av hvor langt saken er kommet i Norge, om det også er andre mistenkte i saken m.v. I noen saker vil den mistenkte allerede være siktet, jf. straffeprosessloven § 82. I så fall følger det av påtaleinstruksen § 17–1 at spørsmålet om å henlegge saken da som regel skal forelegges overordnet påtalemyndighet hvis tiltale-spørsmålet hører under denne. (Det samme må gjelde der det blir spørsmål om å stille saken i bero etter straffeprosessloven § 250.) Arrestordren må således sendes den instans i påtalemyndigheten som har tiltalekompetansen dersom den person arrestordren gjelder, er siktet for et forhold hvor politiet ikke selv kan ta ut til-

Om lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

tale.) Er den som begjæres overlevert, ikke sik-
tet i Norge, må påtalemyndigheten i politiet der-
imot kunne treffe de påtalemessige avgjørelser
selv om saken gjelder en forbrytelse der stats-
advokaten eller riksadvokaten ville være tiltale-
kompetent.»

I samme retning uttaler *Oslo statsadvokatembeter*:

«I utkastet benyttes ordet "påtalemyndigheten" uten at det noe sted skilles mellom de forskjellige nivåene i påtalemyndigheten, jf. straffeprosessloven § 55. Slik Oslo statsadvokatembeter ser det, kan det være grunn til å vurdere om det ikke bør bestemmes at enkelte avgjørelser i denne type saker bør tas av statsadvokatene og ikke av påtalemyndigheten i politiet. Dette kan for eksempel gjelde avslag i medhold av lovens § 5. Oslo statsadvokatembeter forutsetter imidlertid at kompetansebestemmelser for påtalemyndigheten i denne type saker kan gis i egen forskrift eller i inntas i påtaleinstruksen.»

Departementet er av den oppfatning at for å overholde de korte fristene konvensjonen fastsetter, bør avgjørelse om overlevering ikke løftes opp til et høyere nivå i påtalemyndigheten enn det som er nødvendig. Som riksadvokaten mener departementet derfor at avgjørelser om overlevering som hovedregel bør treffes av den lokale politimesteren eller øverste påtaleansvarlig dersom politimesteren ikke har påtalekompetanse. Tilsvarende hovedregel er valgt i den danske implementeringen av konvensjonen. I noen saker kan det imidlertid av hensyn til den praktiske gjennomføringen av arrestordren, rettssikkerheten eller bestemmelser i straffeprosessloven være nødvendig at avgjørelsen treffes på et høyere nivå. Som riksadvokaten og Oslo Statsadvokatembete peker på, kan et eksempel på det siste være saker der norske myndigheter vurderer å avslå en arrestordre på grunnlag av at den ettersøkte er under strafforfølgning i Norge. Spørsmålet om å henlegge saken eller stille den i bero skal forelegges overordnet påtalemyndighet hvis tiltalespørsmålet hører under denne, jf. påtaleinstruksen § 17–1. I slike saker må arrestordren derfor sendes den instans i påtalemyndigheten som har tiltalekompetansen dersom den person arrestordren gjelder, er siktet for et forhold hvor politiet ikke selv kan ta ut tiltale.

I likhet med Oslo Statsadvokatembeter mener departementet at kompetansedelingen innen påtalemyndigheten best kan reguleres i påtaleinstruksen. Departementet vil sørge for de nødvendige endringer.

5.1.6.3 Når den ettersøkte ikke samtykker

Etter den nordiske utleveringsloven § 14 skal departementet alltid treffe avgjørelse om utlevering når den ettersøkte ikke samtykker til utlevering. Retten skal imidlertid også i disse sakene avgjøre om lovens vilkår for utlevering er oppfylt.

Konvensjonen angir ikke hvilken myndighet som skal treffe avgjørelse om overlevering.

I *høringsnotatet* foreslo departementet at spørsmålet om overlevering skulle bringes inn for tingretten når den ettersøkte ikke samtykket til overlevering overfor påtalemyndigheten. Tingretten skulle ta stilling både til om vilkårene for overlevering er oppfylt, og om arrestordren skulle etterkommes. Det ble videre foreslått at overleverings-spørsmålet om mulig skulle behandles i rettsmøtet om varetektsfengsling.

Ingen *høringsinstanser* har uttalt seg om dette.

Departementet går som i *høringsnotatet* inn for at domstolen skal avgjøre om lovens vilkår for å etterkomme arrestordren er oppfylt i de tilfellene den ettersøkte ikke samtykker til overlevering. Det samme skal gjelde i de tilfellene samtykket trekkes tilbake.

Til forskjell fra forslaget i *høringsnotatet* går departementet imidlertid inn for at påtalemyndigheten treffer avgjørelsen av om arrestordren skal etterkommes ikke. Avgjørende for dette endrede standpunktet er at det skjønnnet som ligger i vurderingen av om frivillige avslagsgrunner skal gjøres gjeldende, for eksempel om handlingen heller bør strafforfølges i Norge, er en utpreget påtalevurdering. Domstolens kompetanse bør derfor være begrenset til å prøve om det foreligger en arrestordre slik denne er definert i lovforslaget § 1, og om det foreligger obligatoriske avslagsgrunner som er til hinder for overlevering. Kommer domstolen til at vilkårene for overlevering er oppfylt, skal saken sendes påtalemyndigheten for avgjørelse.

Som følge av at departementet går inn for at det er påtalemyndigheten – og ikke domstolen – som skal treffe den endelige avgjørelsen om overlevering, foreslås det at påtalemyndighetens vedtak skal kunne påklages i samsvar med straffeprosessloven § 59 a. Det kan bl.a. klages over påtalemyndighetens skjønn ved bruk av de fakultative avslagsgrunnene. Det kan imidlertid ikke klages over at vilkårene for overlevering ikke er tilstede. Av hensyn til en rask avvikling av saken er tidsfristene i § 59 a innskjerpet. Klagen skal ha oppsettende virkning.

Om lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

5.1.6.4 Ved konkurrerende anmodninger

Etter *gjeldende rett* skal Justisdepartementet treffe avgjørelse om utlevering når det foreligger konkurrerende utleveringsbegjæringer. Dette gjelder uavhengig av om den ettersøkte samtykker til utlevering eller ikke, og uavhengig av om begjæringene kommer fra nordiske stater eller stater utenfor Norden. Også i slike saker er utgangspunktet at domstolen avgjør om lovens vilkår for utlevering er oppfylt.

Konvensjonen skiller mellom tilfellene der det foreligger konkurrerende nordiske arrestordre og tilfellene der det i tillegg til en nordisk arrestordre foreligger en anmodning om utlevering fra en stat utenfor Norden om samme person. I det første tilfellet gjelder konvensjonens hovedregel om at avgjørelsen må treffes av en rettshåndhevende myndighet, jf. artikkel 15 nr. 1. I det andre tilfellet gjelder ikke denne begrensningen, jf. artikkel 15 nr. 2. Foreligger det konkurrerende begjæringer og en eller flere av disse er fra en stat utenfor Norden, står man etter konvensjonen fritt til å velge hvilken myndighet som skal avgjøre hvilken begjæring som skal etterkommes. Det innebærer at avgjørelse som i dag vil kunne treffes av Justisdepartementet. Bestemmelsene påvirker ikke de nordiske staters forpliktelser i henhold til statuttene for den internasjonale straffedomstol eller i henhold til andre internasjonale domstoler for forbrytelser mot internasjonal humanitær rett, jf. artikkel 15 nr. 3.

I *høringsnotatet* gikk departementet inn for at domstolen skal treffe avgjørelse om overlevering/utlevering både når det foreligger konkurrerende nordiske arrestordre og når det i tillegg til en nordisk arrestordre foreligger en utleveringsbegjæring fra en stat utenfor Norden.

Ingen *høringsinstanser* har hatt merknader til at domstolen skal treffe avgjørelse i den første situasjonen. *Riksadvokaten* er imidlertid kritisk til at domstolen skal treffe avgjørelse om overlevering når det foreligger konkurrerende anmodninger om overlevering eller utlevering og en eller flere av disse kommer fra en stat utenfor Norden. Etter riksadvokatens oppfatning bør avgjørelsen i slike saker treffes av departementet, slik ordningen er i dag, fordi rettens oppgave etter gjeldende utleveringsordning er

«å fastslå om vilkårene for å etterkomme den utstedende stats anmodning er oppfylt, mens avgjørelsen om hvilken utenlandsk arrestordre eller utleveringsbegjæring som skal gjennomføres eller tas til følge, er en skjønnsmessig avgjørelse knyttet særlig til hva som gir best kriminalitetsbekjempelse som naturlig hører hjemme i den utøvende makt.»

Departementet slutter seg til riksadvokatens vurderinger, og går inn for at Justisdepartementet skal treffe avgjørelse i saker der det i tillegg til en nordisk arrestordre foreligger en utleveringsbegjæring fra en stat utenfor Norden. Denne løsningen er også valgt i de øvrige nordiske staters implementering av konvensjonen.

Når det gjelder konkurrerende nordiske arrestordre skal avgjørelsen treffes av påtalemyndigheten i tråd med hovedregelen ellers.

5.1.6.5 Når den ettersøkte tidligere er utlevert fra en stat utenfor Norden

Når den ettersøkte tidligere er utlevert fra en stat utenfor Norden, kan det ligge visse begrensninger i adgangen til å overlevere personen for et straffbart forhold som er begått før utleveringen. I de fleste saker om utlevering fra stater utenfor Norden vil det være en betingelse for utleveringen at personen ikke utleveres eller overleveres videre for slike forhold uten denne statens samtykke. Det følger av konvensjonen artikkel 17 at slike begrensninger skal respekteres.

Etter departementets syn bør henvendelser om slikt samtykke fremdeles sendes gjennom departementet, enten direkte mellom justisdepartementene i de enkelte stater eller gjennom diplomatiske kanaler. Når det er snakk om å overlevere en person som tidligere er utlevert fra en stat utenfor Norden for et forhold som er begått forut for utleveringen, vil derfor saken måtte sendes til Justisdepartementet som vil besørge innhenting av samtykke.

Departementet ser ingen grunn til å fravike hovedregelen om at det er påtalemyndigheten som treffer avgjørelse om overlevering i disse tilfellene. Når samtykke er mottatt, skal derfor saken sendes tilbake til påtalemyndigheten for avgjørelse.

5.1.7 Iverksetting av avgjørelse om overlevering

Etter den nordiske utleveringsloven § 15 skal en beslutning om utlevering settes i verk så snart råd er. Konvensjonen fastsetter i artikkel 19 at en avgjørelse om overlevering skal iverksettes snarest mulig på en dato som avtales mellom de berørte myndigheter, og som hovedregel senest 5 dager etter at endelig avgjørelse om overlevering foreligger. I *høringsnotatet* ble det i lovutkastet § 13 foreslått en tilsvarende bestemmelse.

Etter den nordiske utleveringsloven § 6 og konvensjonen artikkel 20 kan den staten som treffer avgjørelse om utlevering eller overlevering, utsette overleveringen eller midlertidig overlevere den et-

Om lov om pågrepelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

tersøkte når vedkommende er under rettsforfølgning eller soner en dom i denne staten. Tilsvarende bestemmelser ble foreslått i utkastet i høringsnotatet §§ 14 og 15.

Ingen *høringsinstanser* har hatt merknader til høringsnotatets bestemmelser om iverksettingen av avgjørelse om overlevering.

Departementet viderefører på denne bakgrunn utkastet i høringsnotatet.

5.1.8 Beslag og overlevering av ting

Etter den nordiske utleveringsloven § 14 siste ledd kan det besluttes at gjenstander som er beslaglagt under saken i Norge, skal overgis til den myndighet som har begjært utleveringen. Konvensjonen artikkel 25 pålegger den staten som den ettersøkte overleveres fra, på eget initiativ, eller etter anmodning fra den som utstedte arrestordren, å beslaglegge og overlevere gjenstander som antas å være påkrevd som bevismateriale, eller som den ettersøkte har ervervet som et resultat av lovovertrедelsen. Bestemmelsen skal ikke forstås å oppstille en særlig aktivitets- eller undersøkelsesplikt for politi-

et, og den gjelder med de begrensninger som måtte følge av nasjonal rett.

I høringsnotatet ba departementet om høringsinstansenes syn på om beslagsplikten også burde omfatte ting som kunne bli gjenstand for utvidet inndragning.

Bare *ØKOKRIM* med støtte av *Politidirektoratet* og *riksadvokaten* berører dette spørsmålet, og anbefaler at spørsmålet vurderes under hvordan de øvrige konvensjonsparter innretter seg på dette punktet.

Hensynet til gjensidig anerkjennelse tilsier etter departementets oppfatning at beslagsplikten bør utvides noe sammenliknet med konvensjonen, blant annet ved også å omfatte tredjemannsinndragning og utvidet inndragning, jf. straffeloven § 37 b og 34 a. I den grad det i en overleveringssak ville vært adgang til å foreta inndragningen i den staten som har utstedt arrestordren, og denne staten ønsker det, er det etter departementets syn i tråd med konvensjonens grunntanke å oppstille en beslagsplikt også i slike tilfeller. Departementet foreslår derfor at gjenstander som omfattes av straffeloven §§ 34 til 37 b, skal kunne beslaglegges og overleveres.

6 Overlevering til Norge

Etter konvensjonen artikkel 1 og den nordiske utleveringsloven § 1, kan norske myndigheter utstede en arrestordre eller utleveringsbegjæring til en annen nordisk stat på samme vilkår som en annen nordisk stat kan utstede en arrestordre til Norge. *Høringsnotatet* foreslo det samme i lovutkastet § 17. Det vises til proposisjonen punkt. 5.1.2.

Utleveringsbegjæringen eller arrestordren kan utstedes med tanke på å strafforfølge den ettersøkte i Norge for en handling som kan medføre fengselstraff, eller for å fullbyrde en fengselsdom mot ham.

I *høringsnotatet* ble det ikke presisert hvilken straffeprosessuell status den ettersøkte må ha for at norske myndigheter kan be om å få vedkommende overlevert til strafforfølgning her. Etter lovgivningen i de andre nordiske statene er kravet at den ettersøkte er mistenkt, siktet eller tiltalt for handlingen.

Begrepet mistenkt har ingen presis betydning i norsk straffeprosess. Departementet foreslår i stedet at den som med skjellig grunn kan mistenkes for en straffbar handling, skal kunne kreves overlevert. «Skjellig grunn til mistanke» er også vilkåret for å kunne pågripe en mistenkt i Norge, jf. straffeprosessloven § 171.

Konvensjonen artikkel 22 fastsetter at dersom den som overleveres blir ilagt straff, skal det gjøres fradrag i straffen for eventuell frihetsberøvelse den ettersøkte har vært undergitt i den staten vedkommende ble overlevert fra. I *høringsnotatet* ble det foreslått en bestemmelse om varetektsfradrag ved overlevering til fullbyrding av dom. Ingen *høringsinstanser* har hatt merknader til utkastet. Departementet foreslår at bestemmelsen utformes slik at det framgår at tilsvarende varetektsfradrag også skal gis i de tilfellene der den ettersøkte blir ilagt straff i Norge. Den nærmere utmålingen av varetektsfradraget følger reglene i straffeprosessloven.

7 Forholdet til Island

Konvensjonen kapittel 4 regulerer overlevering til/ fra Island. Artikkel 26 nr. 2 gir Island en utvidet adgang til å avslå en arrestordre som gjelder overlevering av en islandsk statsborger til et annen nordisk stat. Overlevering kan avslås, med mindre den ettersøkte de siste to årene forut for den straffbare handlingen har hatt bopel i den staten som utsteder arrestordren, eller hvis handlingen eller tilsvarende handling etter islandsk rett kan medføre en høyere straff enn fengsel i 4 år. I henhold til artikkel 27 nr. 2 og nr. 4 vil Island også i utgangspunktet kunne avslå overlevering til de andre nordiske statene når arrestordren gjelder en politisk forbrytelse. Artik-

kel 26 nr. 3 og artikkel 27 nr. 3 og 5 gir de andre nordiske statene en tilsvarende adgang til å avslå overlevering til Island.

I *høringsnotatet* foreslo departementet at det ikke skulle gis særregler for overlevering til Island. Ingen av høringsinstansene har kommentert dette.

Departementet opprettholder standpunkt fra høringsnotatet, og går ikke inn for at Norge skal avslå arrestordrer fra Island på grunnlag av at den ettersøkte er norsk statsborger eller at handlingen vedkommende kreves overlevert for utgjør en politisk forbrytelse.

8 Ratifikasjon av den nordiske konvensjonen om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

Konvensjonen ble undertegnet 15. desember 2005 med forbehold om Stortingets samtykke. Stortingets samtykke er nødvendig da gjennomføring av konvensjonen krever lovendring, jf. Grunnloven

§ 26 andre ledd. Konvensjonen anses også som en sak av særlig viktighet.

Departementet anbefaler at Stortinget gir sitt samtykke til ratifikasjon av konvensjonen.

Om lov om pågrepelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

9 Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget legger opp til en forenklet administrativ prosedyre for overlevering av lovbreakere. Dette vil føre til mindre arbeid for både påtalemyndigheten, domstolene og departementet, og kan dermed

gi en viss innsparingseffekt for disse organene. For øvrig antar departementet at lovforslaget ikke får økonomiske og administrative konsekvenser.

10 Merknader til de enkelte bestemmelsene

10.1 Merknader til bestemmelsene om behandlingen av nordiske arrestordre

Til § 1

Bestemmelsen gir en definisjon av nordisk arrestordre og tilsvarende konvensjonen artikkel 1 nr. 1 og artikkel 2 nr. 1. Innledningen i paragrafen fastsetter at en nordisk arrestordre er en avgjørelse truffet av en annen nordisk stat med anmodning om pågrepelse og overlevering til strafforfølgning eller straffullbyrdelse. Av pedagogiske hensyn er de to alternative formålene med anmodningen delt i bokstaver. *Bokstav a* omhandler strafforfølgning. Etter dette alternativet kan det kan bare utstedes en arrestordre dersom forholdet den ettersøkte søkes overlevert for, kan medføre frihetsstraff eller annen frihetsberøvende reaksjon i den staten som krever overlevering eller i tilfelle overlevering.

Etter *bokstav b* kan det utstedes en arrestordre til fullbyrding av slik reaksjon som nevnt i bokstav a.

Bestemmelsen – og lovutkastet for øvrig – bruker begrepet «overlevering». Uttrykket «utlevering» er erstattet med uttrykket «overlevering» for å markere forskjellen fra tradisjonell utlevering hvor anmodninger sendes gjennom Justisdepartementet som også har avgjørelsesmyndighet i saken. Det vises for øvrig til punkt 4.1.1 for en nærmere gjennomgang av endringen i terminologi.

Det er opp til den enkelte nordiske stat å definere hvem som er kompetent til å utstede en arrestordre. Statene skal erklære hvilke myndigheter dette er ved ratifikasjon av avtalen. For Norges del vil det være påtalemyndigheten som har ansvaret for å utstede en arrestordre.

Til § 2

Første ledd angir hvilke opplysninger som skal fremgå av en nordisk arrestordre, og svarer i det vesentlige til konvensjonen artikkel 7 og den nordiske utleveringsloven § 9 andre ledd.

For det første skal arrestordren være skrevet på et av de angitte språkene. Videre skal anmodningen inneholde de opplysningene som er opplistet i

bokstavene a til g, og som inngår i skjemaet «Nordisk arrestordre». Ved oversendelsen av arrestordren skal dette skjemaet benyttes. Mottar politiet eller påtalemyndigheten en arrestordre som mangler nødvendige opplysninger, skal myndigheten som utstedte arrestordren, kontaktes snarest mulig. Arrestordren kan ikke avslås på grunnlag av mangelfulle opplysninger. *Andre ledd* fastsetter at en europeisk arrestordre er likestilt med en nordisk arrestordre.

Etter *tredje ledd* regnes også en registrering av den ettersøkte i Schengen informasjonssystemet SIS som en nordisk arrestordre dersom registreringen inneholder opplysninger som nevnt i første ledd.

Til § 3

Paragrafen fastslår at straffeprosesslovens bestemmelser kommer til anvendelse så langt de passer med mindre annet framgår av loven her, og er en videreføring av den nordiske utleveringsloven § 10 andre ledd.

Det er gitt enkelte straffeprosessuelle særbestemmelser i loven her. For eksempel er fristene for å anke enkelte beslutninger forkortet, jf. § 13 tredje ledd.

Til § 4

I *første ledd* fastsettes plikten til å etterkomme og iverksette en arrestordre. En arrestordre skal etterkommes hvis det ikke foreligger en obligatorisk avslagsgrunn eller en fakultativ avslagsgrunn som kompetent myndighet ønsker å benytte seg av. Det vises til proposisjonen punkt 4 for en nærmere beskrivelse av overleveringsplikten.

Andre ledd regulerer situasjonen hvor en arrestordre gjelder flere straffbare forhold. I disse tilfellene skal arrestordren etterkommes og iverksettes dersom vilkårene er oppfylt for ett av forholdene, jf. *første punktum*. Bestemmelsen tilsvarende konvensjonen artikkel 2 nr. 2 og er en videreføring av den nordiske utleveringsloven § 3 tredje ledd.

Dersom det foreligger en obligatorisk avslagsgrunn for ett eller flere av forholdene, fastsetter *andre ledd andre punktum* at overleveringen skal

Om lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

gjøres betinget av at den ettersøkte ikke strafforfølges for dette forholdet. *Tredje punktum* slår fast at det kan settes et slikt vilkår dersom det foreligger en fakultativ avslagsgrunn.

Til § 5

Paragrafen regulerer i hvilke tilfeller en arrestordre skal avslås. Foreligger ett av forholdene nevnt i bokstav a til i, er det ikke adgang til å overlevere personen. Bestemmelsen gjennomfører konvensjonen artikkel 4 og delvis artikkel 5 nr. 3 og 4. Det vises også til de alminnelige merknadene i proposisjonen punkt 4.2.

Bokstav a er en gjennomføring av konvensjonen artikkel 4 nr. 1 og pålegger myndighetene å avslå en arrestordre dersom det er gitt amnesti i Norge for det samme forholdet. Forutsetningen for å avslå etter denne bestemmelsen er at norske myndigheter har hatt kompetanse til å strafforfølge lovovertrедelsen i medhold av norsk lovgivning. Når det gjelder hva som skal anses som «det samme forholdet», vises det til merknadene til bokstav c til i nedenfor.

Etter *bokstav b* skal en arrestordre avslås dersom den ettersøkte er under den kriminelle lavalder etter norsk lov. Bestemmelsen gjennomfører konvensjonen artikkel 4 nr. 3. Alle de nordiske land har 15 år som den kriminelle lavalder, og bestemmelsen har dermed liten praktisk betydning i dag.

Bokstavene c til i regulerer plikten til å avslå en arrestordre i de tilfellene en strafforfølgning vil være i strid med forbudet om gjentatt strafforfølgning «ne bis in idem» – slik dette er nedfelt og tolket i Schengenkonvensjonen artikkel 54.

For at bestemmelsene skal komme til anvendelse, må det gjelde overlevering til strafforfølgning eller straffullbyrding for «det samme forholdet». Det foreligger flere dommer fra EF-domstolen som tar stilling til hvordan dette skal forstås. Det kreves for eksempel ikke at det skal rammes av et likelydende straffebed i de to statene. I avgjørelsen av om det dreier seg om det samme forholdet, må man legge vekt på handlingens karakter, uavhengig av dens rettslige klassifisering. EF-domstolen har uttrykt dette slik (Dom 9 mars 2006, C436/04):

«det relevante kriterium med henblik på anvendelsen af den nævnte artikel er, at de faktiske handlinger, når disse forstås som en foreliggende helhed af handlinger, der er indbyrdes uløseligt forbundne, er identiske, uanset deres retlige subsumption eller den retlige interesse, der søges beskyttet.»

Det er altså de faktiske handlingene som vil være avgjørende for om det er «det samme forhold»,

og ikke den rettslige klassifiseringen av forholdet. EF-domstolen har tråd med dette, avgjort at eksport og import av de samme varer i prinsippet er å anse som samme forhold. Departementet vil videre anta at en person som etter en dødsulykke i trafikken er dømt for overtredelse av vegtrafikkloven § 31, jf. § 3, ikke senere kan overleveres til en annen nordisk stat som ønsker å strafforfølge personen for uaktsomt drap basert på den samme hendelsen.

Også EMK 7. tilleggsprotokoll artikkel 4 og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 14. nr. 7 forbyr gjentatt strafforfølgning. Disse bestemmelsene gjelder imidlertid bare for gjentatt strafforfølgning innenfor én og samme stat, og kommer derfor ikke til anvendelse for saker hvor det reises ny straffesak i en annen stat enn den som har avsagt dommen.

Departementet legger til grunn at Schengenkonvensjonen artikkel 54 bare gjelder når det foreligger en strafferettslig avgjørelse som avskjærer videre rettsforfølgning. Dersom en ettersøkt har fått en administrativ sanksjon i Norge, og bes utlevert til en annen nordisk stat for det samme forholdet, kan utlevering skje, selv om den administrative sanksjonen i Norge ville vært ansett som straff etter praksis fra den Europeiske menneskerettsdomstol. Dersom den ettersøkte er ilagt en administrativ sanksjon i den samme staten som krever utlevering, vil dette kunne stenge for videre strafforfølgning. Hvorvidt en administrativ sanksjon skal anses som straff i EMKs forstand, kan imidlertid være vanskelig å vurdere. En slik vurdering bør foretas av myndighetene i den stat som krever utlevering, og ikke overprøves av myndighetene i den iverksettende stat.

Bokstav c gjelder de tilfeller der det foreligger en rettskraftig dom for det samme forholdet. Både frifinnende og fellende dommer vil forhindre overlevering. Dersom dommen er fellende, og det er ilagt straff, kreves det imidlertid at dommen er fullbyrdet, under fullbyrding eller ikke lenger kan fullbyrdes. Formuleringen «[er] under fullbyrding» tar sikte på både situasjonen når arbeidet med å fullbyrde dommen pågår, dvs. når det arbeides med å finne soningsplass og kalle inn domfelte, og situasjonen når selve soningen er påbegynt. Dersom det skyldes den domfelte at soning ikke kan iverksettes, f. eks. fordi han har flyktet, vil arrestordren ikke kunne avslås etter denne bestemmelsen.

Etter *bokstav d* skal en arrestordre også avslås dersom det foreligger en rettskraftig dom for det samme forholdet, og den ettersøkte er idømt overføring til tvungent psykisk helsevern eller tvungen omsorg. Også her er vilkåret at dommen er fullbyr-

Om lov om pågrepelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

det, under fullbyrding eller ikke lenger kan fullbyrdes.

Etter *bokstav e* skal en arrestordre heller ikke iverksettes dersom det foreligger et rettskraftig forelegg for det samme forholdet, og forelegget er fullbyrdet, under fullbyrding eller ikke lenger kan fullbyrdes. Dersom den ettersøkte aktivt unndrar seg betalingsforpliktelsen, kan en arrestordre ikke avslås etter denne bestemmelsen. Har forfallstidspunktet ennå ikke kommet, skal imidlertid arrestordren avslås.

Også dersom det foreligger en godkjent avtale fra mekling i konfliktråd for det samme forholdet, skal en arrestordre avslås, jf. *bokstav f*. Forutsetningen er at avtalen ikke er vesentlig misligholdt. Det følger av konfliktrådsloven § 16 at norsk påtalemyndighet kan ta opp saken på nytt i slike tilfeller, og personen kan da også overleveres til en annen nordisk stat.

Bokstav g regulerer de tilfellene der det har vært strafforfølgning i Norge, men forfølgningen er innstilt. Et vedtak om å innstille strafforfølgningen vil i de fleste tilfeller avskjære videre strafforfølgning, og arrestordren skal derfor avslås. Det finnes enkelte unntak fra denne regelen. Dersom saken er innstilt på grunn av bevisets stilling, kan strafforfølgningen tas opp igjen om det senere oppdages bevis av vekt, jf. straffeprosessloven § 74 første ledd. Er saken innstilt fordi en nødvendig påtalebegjæring eller annen forutsetning for å fremme saken mangler, kan saken tas opp på nytt dersom feilen blir avhjulpet, jf. § 74 femte ledd. Også etter § 74 sjette ledd er det en viss adgang til å gjenoppta strafforfølgningen. En arrestordre kan ikke avslås når det etter norsk rett er adgang til å ta opp igjen strafforfølgningen i Norge.

Bokstav h regulerer de tilfeller hvor en straffesak er avsluttet med en påtaleunntatelse. En påtaleunntatelse avskjærer som hovedregel videre strafforfølgning for det samme forhold, og den ettersøkte skal derfor heller ikke overleveres til en annen nordisk stat. Dersom det foreligger forhold som gjør at strafforfølgning kan tas opp igjen i Norge, bør han også kunne overleveres til strafforfølgning til en annen nordisk stat. Bestemmelsen henviser til de relevante leddene i straffeprosessloven § 74.

Bokstav i omhandler situasjonen der den ettersøkte har fått en dom eller en annen endelig avgjørelse som avskjærer videre strafforfølgning for det samme forholdet i en annen stat som er tilknyttet Schengen-samarbeidet. Også i disse tilfellene vil Schengen-konvensjonen artikkel 54 avskjære videre strafforfølgning i Norge og de andre nordiske statene, og personen bør ikke overleveres. Dersom den ettersøkte er dømt og ilagt en reaksjon, skal ar-

restordren bare avslås dersom reaksjonen er helt fullbyrdet, under fullbyrding eller ikke lenger kan fullbyrdes. Det vises til omtalen av bokstav c når det gjelder hva som ligger i dette.

Norske myndigheter vil ikke nødvendigvis ha kunnskap om at det foreligger en dom eller annen avgjørelse som avskjærer videre strafforfølgning i en annen stat. Bestemmelsen slår derfor fast at det bare er når den kompetente myndighet har kjennskap til at det foreligger en slik sak, at arrestordren skal avslås. Det hviler altså ingen undersøkelsesplikt på påtalemyndigheten i disse tilfellene. Har påtalemyndigheten opplysninger om at det foreligger en avgjørelse som forhindrer videre strafforfølgning, for eksempel fordi den som kreves overlevert, selv opplyser om dette, bør imidlertid avgjørelse om overlevering utsettes inntil forholdet er videre undersøkt og eventuelt avkreftet.

Til § 6

Paragrafen regulerer i hvilke tilfeller en arrestordre kan avslås. Dersom ett av forholdene som er oppregnet i *første ledd bokstav a* til *d* er til stede, kan en arrestordre avslås. Det foreligger imidlertid ingen plikt til å avslå en arrestordre på disse grunnlagene. Det vil være opp til påtalemyndigheten å avgjøre om en av de fakultative avslagsgrunnene skal anvendes i det konkrete tilfellet.

Bokstav a regulerer de tilfellene der det er igangsatt strafforfølgning mot den ettersøkte i Norge for det samme forholdet. Det vises til merknadene til § 5 for en beskrivelse av hva som ligger i «det samme forholdet». Det vil ofte være et hensiktsmessighetsspørsmål om en sak bør rettsfølges i Norge eller en annen nordisk stat når saken har tilknytningspunkter til flere stater. Om en arrestordre skal avslås på dette grunnlag, vil bero på en rekke faktorer – så som hvor langt etterforskningen har kommet, hvor de fleste bevisene kan finnes, hvor vitner befinner seg osv. Påtalemyndigheten vil måtte legge vekt på bl.a. disse forhold i avgjørelsen om en arrestordre skal avslås eller ikke.

Bokstav b regulerer de tilfeller hvor handlingen er foretatt helt eller delvis i Norge, herunder på Svalbard, Jan Mayen og i de norske bilandene eller på områder som er underlagt norsk jurisdiksjon. I slike tilfelle kan arrestordren avslås dersom handlingen ikke er straffbar i Norge. Bestemmelsen er en gjennomføring av konvensjonen artikkel 5 nr. 2.

Uttrykket «områder underlagt norsk jurisdiksjon» har samme betydning som i straffeloven 2005 § 4 andre ledd. Handler foretatt på visse innretninger på norsk kontinentalsokkel, på norsk fartøy, boreplattform osv. vil som hovedregel omfattes.

Om lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

Det samme gjelder visse handlinger foretatt i norsk økonomisk sone.

Bokstav c gjelder de tilfeller hvor det foreligger en rettskraftig dom for det samme forholdet i en stat som ikke er tilknyttet Schengensamarbeidet. Bestemmelsen er en delvis gjennomføring av konvensjonen artikkel 5 nr. 3. Verken Schengenkonvensjonen eller menneskerettskonvensjonene regulerer spørsmålet om strafforfølgningen kan tas opp på nytt i disse tilfellene. Hvorvidt strafforfølgning skal tas opp på nytt, vil bero på en rekke forhold, bl.a. forbrytelsens alvor og karakter, om prosessen var tilfredsstillende utført og hvor streng straff som var idømt i tilfelle fallende dom. Etter departementets syn vil det i første rekke være myndighetene i den stat som utferdiger arrestordren som skal foreta denne avveiningen. Det kan imidlertid tenkes tilfeller hvor norske myndigheter likevel bør avslå en arrestordre på dette grunnlag, for eksempel fordi den ettersøkte har vært bosatt i Norge i lang tid, og det synes klart at han eller hun tidligere har sonet en passende straff.

Dersom den ettersøkte er norsk statsborger, eller er bosatt eller oppholder seg i Norge, kan en arrestordre utstedt for fullbyrding av dom avslås dersom norske myndigheter forplikter seg til å fullbyrde dommen, jf. *bokstav d*. Bestemmelsen svarer til konvensjonen artikkel 5 nr. 5. Dersom en arrestordre avslås på dette grunnlaget, skal reglene i den nordiske ordning om samarbeid mellom de nordiske stater om gjennomføring av straff følges, jf. lov 15. november 1963 om fullbyrding av nordiske dommer på straff m.v.

Det følger av *andre ledd* at før påtalemyndigheten avslår en arrestordre på grunn av et forhold som er nevnt i første ledd, skal den ettersøkte ha fått anledning til å uttale seg. Dersom det vurderes å avslå en arrestordre på bakgrunn av *bokstav d*, skal også kriminalomsorgen ha fått anledning til å uttale seg.

Til § 7

Paragrafen omhandler betinget overlevering. *Første ledd* fastsetter at når en arrestordre gjelder overlevering til strafforfølgning, og den ettersøkte er norsk statsborger eller bosatt i Norge, kan det settes som vilkår for overleveringen at den ettersøkte sendes tilbake til Norge for å sone en eventuell dom her. Bestemmelsen tilsvare konvensjonen artikkel 6 og ivaretar de samme hensyn som bestemmelsen i § 6 bokstav d.

Det følger av *andre ledd* at både den ettersøkte og kriminalomsorgen skal gis anledning til å uttale seg før det settes et slikt vilkår.

Til § 8

Bestemmelsen regulerer hvilken adgang det er for den stat som mottar en person som er overlevert fra Norge, til selv å strafforfølge eller til å utlevere eller overlevere denne personen videre til en stat utenfor Norden for straffbare forhold som er begått før overlevering fra Norge.

Det følger av *første ledd* at en person ikke kan videreutleveres eller overleveres til stat utenfor Norden med mindre ett av vilkårene i bokstavene a til d foreligger.

Videre utlevering eller overlevering kan derfor skje dersom den ettersøkte samtykker, jf. *bokstav a*, dersom den ettersøkte har unnlatt å forlate riket, enda han i 45 dager har hatt mulighet til det, jf. *bokstav b*, han frivillig er vendt tilbake til riket etter å først å ha forlatt det, jf. *bokstav c*, eller Justisdepartementet samtykker, jf. *bokstav d*.

Andre ledd regulerer adgangen for den nordiske stat som det ettersøkte er overlevert til, til selv å strafforfølge for forhold som er begått før overleveringen. Hovedregelen er at slik strafforfølgning kan finne sted. Dersom det for dette forholdet foreligger en obligatorisk avslagsgrunn, skal strafforfølgning imidlertid ikke skje, jf. *andre ledd bokstav a*. Etter *bokstav b* gjelder det samme dersom forholdet er begått helt eller delvis i Norge og forholdet ikke er straffbart etter norsk lovgivning. I slike tilfeller kan forfølgning likevel innledes når påtalemyndigheten samtykker.

Adgangen for Norge til å videre utlevere en person til et tredje land, og til selv å strafforfølge for forhold som er begått før det straffbare forhold vedkommende er overlevert for, reguleres av §§ 19 og 20.

Til § 9

Paragrafen bestemmer hvilke norske myndigheter som er kompetente til å motta en nordisk arrestordre, og svarer til konvensjonen artikkel 8. I motsetning til etter den nordiske utleveringsloven § 9, skal arrestordren sendes direkte til politimesteren der den ettersøkte oppholder seg, jf. *første ledd første punktum*. Er myndigheten som oversender arrestordren usikker på hvilket politidistrikt vedkommende befinner seg i, fastsetter *andre punktum* at arrestordren skal sendes Kripos, og ikke statsadvokaten eller riksadvokaten slik ordningen er etter den nordiske utleveringsloven § 9.

Det fremgår av *andre ledd* at feilsendt arrestordre ikke kan avslås, men straks må sendes til den kompetente myndighet. Den myndigheten som har utstedt arrestordren, skal underrettes om dette.

Til § 10

Paragrafen er en særbestemmelse om bruk av tvangsmidler i overleveringssaker. *Første ledd første punktum* er et utslag av forpliktelsen til å pågripe den ettersøkte og behandle arrestordren som has-tesak, jf. konvensjonen artikkel 9 og 14 nr. 1. I re-servasjonen «hvis ikke det er åpenbart at overleve- ring må avslås etter § 5 eller vil bli avslått etter § 6» ligger at den ettersøkte ikke skal pågripes når det ut fra opplysningene i arrestordren er på det rene at det foreligger en obligatorisk avslagsgrunn, eller når påtalemyndigheten har bestemt seg for at den ikke vil etterkomme arrestordren. Det kan for ek- sempel være at den ettersøkte allerede er dømt og er under soning for det forholdet arrestordren gjel- der, eller at han eller hun var under den kriminelle lavalder da det straffbare forholdet ble begått. Eller det kan tenkes at den ettersøkte er under etter- forskning i Norge for det forholdet arrestordren gjelder, og påtalemyndigheten vil strafforfølge den ettersøkte her. I saker som dette vil pågrepelse ikke ha noen hensikt, men tvert om kunne forsinke av- gjørelsen om overlevering. I disse tilfellene vil på- gripelse også kunne være en uforholdsmessig re- aksjon overfor den ettersøkte.

Første ledd andre punktum tilsva- rer konvensjo- nen artikkel 9 nr. 1. For det første skal den pågrepne informeres om arrestordren. Dette er en presisering av straffeprosessloven § 177. Den pågrepne skal og- så informeres om adgangen til å samtykke til over- levering og en eventuell strafforfølgning for andre forhold, og hvilke rettsfølger et slikt samtykke har, jf. konvensjonen artikkel 11. Forsvarer skal oppnev- nes, jf. *tredje punktum*, og godtgjøres av det offent- lige i samsvar med straffeprosesslovens regler.

Andre ledd gjelder varetektsfengsling. *Første punktum* fastsetter at dersom overlevering ikke kan skje innen tre dager, og påtalemyndigheten ønsker å beholde den pågrepne, skal vedkommende fram- stilles for retten. Framstillingsfristen svarer til straf- feprosessloven § 183. *Andre punktum* fastsetter at de alminnelige fengslingsvilkårene i straffeprosess- loven må være oppfylt for at retten kan beslutte va- retektsfengsling.

I tråd med prinsippet om gjensidig anerkjennel- se skal tingretten i sin avgjørelse av fengslings- spørsmålet legge til grunn de opplysningene som er framlagt i arrestordren, med mindre disse er åpenbart uriktige, jf. *andre ledd tredje punktum*. Dette er også ordningen etter den nordiske utleve- ringsloven § 12 første ledd. Det innebærer at tin- gretten ikke skal prøve det faktiske eller rettslige grunnlaget for pågripelsesbeslutningen eller annen avgjørelse arrestordren bygger på.

For å sikre at arrestordren etterkommes inne- for de fristene § 13 setter, kan fengslingsperioden maksimalt være to uker, med adgang til forlengelse to uker om adgangen, jf. *andre ledd fjerde og femte punktum*.

Dersom det foreligger en konkurrerende anmod- ning om utlevering, vil det ikke være mulig å avgjø- re om arrestordren skal etterkommes innenfor fris- tene i § 13. Erfaringsmessig vil det kunne ta lang tid å ta stilling til om det er utleveringsbegjæringen eller arrestordren som skal etterkommes. Det sam- me gjelder dersom det ettersøkte tidligere er utle- vert fra en tredje stat og denne staten må samtykke til overleveringen. Det er derfor ikke grunn til å ha spesielle frister for fengsling i disse tilfellene. I dis- se tilfellene vil de alminnelige fristene i straffepro- sessloven § 185 første ledd gjelde.

Til § 11

Er den ettersøkte vernet av immunitet eller et privi- legium for den aktuelle lovovertreddelsen, kan per- sonen ikke overleveres med mindre immuniteten eller privilegiet oppheves. Har norske myndigheter kompetanse til å oppheve immuniteten, skal påtale- myndigheten straks anmode angjeldende myndig- het om opphevelse. Oppheves immuniteten eller privilegiet, behandles arrestordren på vanlig måte.

Dersom det er utenlandsk myndighet som har kompetanse til å oppheve immuniteten, er det den myndighet som har utstedt arrestordren, som skal framsette en anmodning om opphevelse. I slike til- feller må derfor påtalemyndigheten gi beskjed til den utstedende myndighet om at arrestordren ikke kan gjennomføres før immuniteten eller privilegiet er opphevet.

Fristene for å treffe avgjørelse om overlevering begynner ikke å løpe før immuniteten eller privile- giet er opphevet, jf. § 13 fjerde ledd.

Bestemmelsen svarer til konvensjonen artikkel 16.

Til § 12

I enkelte tilfeller kan den som kreves overlevert, være overlevert eller utlevert til Norge fra en annen stat. Det kan da være visse begrensninger i adgan- gen til å overlevere personen for et straffbart for- hold som er begått før utleveringen.

Første ledd regulerer tilfellene der personen er overlevert fra en annen nordisk stat. I disse tilfelle- ne er den klare hovedregel at videre overlevering kan skje, jf. *første punktum*. Det foreligger imidler- tid enkelte unntak dersom den som kreves videre- overlevert tidligere er overlevert fra Island. I disse

Om lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

tilfellene fastsetter *andre ledd* at personen ikke skal overleveres uten at islandske myndigheter har samtykket dersom vedkommende er islandsk statsborger, eller dersom handlingen vedkommende kreves overlevert for utgjør en politisk lovovertredelse.

Tredje ledd regulerer tilfellene der den ettersøkte tidligere er utlevert til Norge fra en stat utenfor Norden. I disse tilfellene vil det kunne foreligge begrensninger i adgangen til å overlevere vedkommende for et straffbart forhold som er begått før utleveringen. Den nordiske konvensjonen bygger på at slike begrensninger skal respekteres, og det vil derfor ikke være adgang til å overlevere personen i disse tilfellene hvis ikke de kompetente myndigheter i den stat personen er utlevert fra, samtykker til overleveringen.

Fjerde ledd regulerer saksbehandlingen når det kreves samtykke for å overlevere personen. Den kompetente myndighet i Norge skal straks sørge for at det blir sendt en anmodning til den angjeldende stat for å be om samtykke til overlevering.

Dersom den ettersøkte tidligere er overlevert fra Island, kan påtalemyndigheten selv sende en slik anmodning. Dersom den ettersøkte tidligere er utlevert fra en stat utenfor Norden, skal påtalemyndigheten sende saken til departementet som skal besørge at nødvendig samtykke blir innhentet.

Fristene i § 13 begynner ikke å løpe før det nødvendige samtykke er innhentet.

Bestemmelsen svarer til konvensjonen artikkel 17 og 24 nr. 1.

Adgangen til å videreutlevere en person som tidligere er overlevert til Norge fra en annen nordisk stat til en stat utenfor Norden, reguleres av § 20.

Til § 13

Paragrafen regulerer hvilke myndigheter som trefte avgjørelse om overlevering, og hvilke prosedyrer og frister som gjelder for avgjørelsen.

Første ledd fastslår at det er påtalemyndigheten som skal treffe avgjørelse om arrestordren skal etterkommes eller ikke. Det vil også være påtalemyndigheten som avgjør om det skal settes vilkår for overleveringen. Dette gjelder både når den ettersøkte samtykker til overlevering, og når vedkommende ikke samtykker. Dersom vedkommende ikke samtykker, skal imidlertid spørsmålet om vilkårene for overlevering foreligge avgjøres av retten, jf. *tredje ledd første punktum*.

Det er ikke fastsatt i loven hvilket nivå innefor påtalemyndigheten som skal treffe avgjørelse om overlevering. Som det framgår av punkt 5.1.6 vil det

i de fleste tilfeller være politimesteren som skal treffe avgjørelsen. I visse tilfeller, for eksempel dersom det foreligger en konkurrerende strafforfølgning i Norge, bør imidlertid den myndighet som har kompetanse til å ta ut tiltale i saken avgjøre spørsmålet om overlevering. Det samme gjelder dersom det er satt i gang strafforfølgning mot den ettersøkte på grunn av et annet straffbart forhold, og det er spørsmål om iverksettelsen av overleveringen skal utsettes, jf. § 16. Dersom det foreligger to konkurrerende arrestordre, bør avgjørelsen treffes av statsadvokaten. Foreligger det en konkurrerende anmodning om utlevering til et tredjeland, skal beslutningen om hvilken anmodning som skal etterkommes treffes av Justisdepartementet, jf. § 14 *andre ledd*. De nærmere bestemmelser om kompetansedeling innen påtalemyndigheten vil bli fastsatt i påtaleinstruksen.

Andre til fjerde ledd inneholder tidsfrister for når en avgjørelse om overlevering skal være truffet. Tidsfristene følger av konvensjonen artikkel 14. Fristene er nye i forhold til gjeldende rett, da den nordiske uleveringsloven ikke setter frister.

Andre ledd regulerer de tilfellene hvor den ettersøkte samtykker til overlevering. Det følger av første punktum at endelig avgjørelse om overlevering skal treffes senest tre dager etter at samtykket er gitt.

I henhold til § 10 skal den ettersøkte informeres om adgangen til å samtykke allerede ved pågripelsen. For at samtykket skal være gyldig, bestemmer § 13 *andre ledd tredje punktum* at det skal avgis skriftlig. Det skal også framgå at den ettersøkte har blitt orientert om virkningene av et samtykke. Det er full adgang til å trekke et samtykke tilbake, jf. innledningen i *fjerde punktum*. Dette kan gjøres formløst og på et hvilket som helst tidspunkt før overlevering faktisk er gjennomført. Dersom samtykket trekkes tilbake, må bestemmelsene i tredje ledd følges, dvs. at saken må bringes inn for tingretten.

Samtykket skal gis til påtalemyndigheten. Dette er en endring fra gjeldende rett, hvor samtykket skal avgis i rettsmøte.

Den ettersøkte kan også samtykke til rettsforfølgning for andre lovovertredelser som er begått forut for overleveringen. Også dette samtykket skal være skriftlig og være avgitt etter at vedkommende har blitt informert om rettsvirkningene. Samtykket kan trekkes tilbake, likevel slik at det bare kan trekkes tilbake sammen med samtykke til overlevering, jf. *andre ledd fjerde punktum*.

Dersom den ettersøkte ikke samtykker til rettsforfølgning for andre lovovertredelser som er begått forut for overleveringen, men har samtykket til

Om lov om pågrepelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

å overleveres, avgjør påtalemyndigheten om han skal overleveres etter reglene i loven her. Det er ikke nødvendig å sende saken til tingretten.

Tredje ledd regulerer de tilfellene der den ettersøkte ikke har samtykket til overlevering, eller samtykket er trukket tilbake før avgjørelsen er gjennomført. I disse tilfellene skal saken bringes inn for tingretten som ved kjennelse skal avgjøre om vilkårene for overlevering er oppfylt. Når saken er brakt inn for tingretten, kan påtalemyndigheten ikke treffe avgjørelse om overlevering før rettens kjennelse er rettskraftig. Går rettens kjennelse ut på at vilkårene for overlevering ikke er oppfylt, skal påtalemyndigheten avslå arrestordren uten nærmere vurdering. Dersom retten kommer til at vilkårene for overlevering er oppfylt, skal saken sendes tilbake til påtalemyndigheten som treffer avgjørelse om overlevering og eventuelt setter vilkår. En arrestordre vil i disse tilfellene bare kunne avslås dersom det foreligger en fakultativ avslagsgrunn, jf. § 6, eller det foreligger en konkurrerende arrestordre fra en annen nordisk stat. Unntak fra dette gjelder dersom det i tillegg til en nordisk arrestordre foreligger en utleveringsbegjæring fra en stat utenfor Norden på samme person. I slike tilfelle skal saken sendes Justisdepartementet for avgjørelse, jf. § 14.

Tredje ledd tredje punktum bestemmer at tingretten så vidt mulig skal behandle spørsmålet om overlevering i rettsmøte om varetektsfengsling. Å avholde to rettsmøter bør som regel være unødvendig, ettersom arrestordren er grunnlaget for begge avgjørelsene. Som ved vurderingen av varetektsfengsling skal tingretten treffe avgjørelse på grunnlag av opplysningene som framgår av arrestordren, med mindre de er åpenbart uriktige, jf. *fjerde punktum*.

Rettens kjennelse kan ankes, jf. *femte punktum*. Ankesfristen er imidlertid forkortet til tre dager, jf. *sjette punktum*. Dette er i samsvar med fristen for vanlige utleveringsbegjæringer, jf. utleveringsloven § 11. En anke har alltid oppsettende virkning. Det følger av *åttende punktum* at rettskraftig avgjørelse om mulig skal foreligge innen 30 dager etter pågripelsen av den ettersøkte.

Fjerde ledd regulerer de tilfellene der arrestordren mangler opplysninger eller det foreligger andre forhold som medfører at arrestordren ikke kan effektueres umiddelbart. I disse tilfellene begynner fristen ikke å løpe før manglene er rettet.

Påtalemyndighetens vedtak om overlevering kan påklages, jf. *sjette ledd*. Dette gjelder både positive og negative vedtak og spørsmålet om hvilke vilkår som skal settes. Klagen kan i imidlertid ikke begrunnes med at vilkårene for overlevering ikke er til stede. Spørsmålet om vilkårene for overlevering

er oppfylt er et spørsmål som hører inn under domstolen. Straffeprosessloven § 59 a gjelder tilsvarende, likevel slik at klagefristen er tre dager. Overordnet påtalemyndighet skal så vidt mulig avgjøre klagen innen tre dager. Fristene er satt for å sikre at overlevering kan skje innen de frister konvensjonen setter. Klagen har oppsettende virkning.

Sjuende ledd fastsetter i samsvar med konvensjonen artikkel 18 at norske myndigheter så snart en avgjørelse foreligger skal kontakte den myndigheten som har utstedt arrestordren.

Åttende ledd er en hjemmel til å gi forskrifter om samtykke.

Til § 14

Paragrafen supplerer § 12 og svarer til konvensjonen artikkel 15.

Første ledd gjelder prosedyren for avgjørelsen når det foreligger konkurrerende nordiske arrestordre. I disse tilfellene skal påtalemyndigheten treffe avgjørelse om hvilken arrestordre som skal etterkommes. Det vil være det nivå innen påtalemyndigheten som har kompetanse til å ta ut tiltale i den mest alvorlige saken som skal avgjøre hvilken arrestordre som skal etterkommes.

Andre ledd gjelder tilfeller der en nordisk arrestordre kolliderer med en begjæring om utlevering fra en eller flere stater utenfor Norden. I disse tilfellene skal Justisdepartementet treffe avgjørelse. Før saken sendes til departementet, skal påtalemyndigheten forsikre seg om at vilkårene for overlevering foreligger, herunder sørge for at den ettersøkte har samtykket til overleveringen eller at spørsmålet er avgjort av tingretten. Påtalemyndigheten skal også ha foretatt en vurdering av om de fakultative avslagsgrunnene bør benyttes. Utleveringsbegjæringen behandles etter de vanlige reglene i utleveringsloven. Om mulig bør begge anmodninger oversendes samlet til departementet.

I disse tilfellene vil det ikke være mulig å overholde fristene i § 13. Påtalemyndigheten må derfor straks underrette den utstedende myndighet om forsinkelsen, jf. § 13 femte ledd.

Tredje ledd angir hvilke momenter det skal legges vekt på i vurderingen, og tilsvarende konvensjonens artikkel 15 nr. 1. Listen av hensyn er ikke uttømmende. Konvensjonen berører ikke våre forpliktelser etter statuttene for den internasjonale straffedomstolen, jf. lov 15. juni 2001 nr. 65. Dersom det skulle være konkurrerende anmodninger om overlevering fra en nordisk stat og Den internasjonale straffedomstolen, skal dermed anmodningen fra Den internasjonale straffedomstolen etterkommes.

Om lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

Til § 15

Paragrafen regulerer fristen for iverksetting av avgjørelse om overlevering, og svarer til konvensjonen artikkel 19 og den nordiske utleveringsloven § 15 første ledd. Normalt skal overlevering være iverksatt senest fem dager etter at det foreligger en endelig avgjørelse om overlevering, jf. *første ledd første punktum*. Dersom dette ikke er mulig, skal det avtales en ny frist med den som har utstedt arrestordren.

Andre ledd fastsetter at fristen kan utsettes dersom det foreligger tungtveiende humanitære hensyn. Dette skal være en snever unntaksregel, som i første rekke tar sikte på situasjonene der overlevering kan medføre fare for den ettersøktes liv eller helse. Andre personlige forhold, som for eksempel den ettersøktes alder, familiesituasjon eller livssituasjon for øvrig, kan også etter omstendighetene tillegges vekt, men slike forhold kan bare være utslagsgivende i helt spesielle tilfeller. Hensynet til den ettersøkte må veies mot den interesse den anmodende stat har i overleveringen. Hvor lang tid det er gått siden den handlingen som begrunner overleveringen, fant sted, kan også spille inn i vurderingen. Det samme gjelder handlingens art og grovhet.

Arrestordren skal iverksettes så snart de tungtveiende humanitære hensynene ikke lenger foreligger.

Til § 16

Paragrafen regulerer utsatt iverksetting av en avgjørelse om overlevering, og svarer til konvensjonen artikkel 20 nr. 1. Bestemmelsen ivaretar de samme hensyn som den nordiske utleveringsloven § 6, men er modifisert ved at det nå ikke lenger er forbud mot å overlevere den ettersøkte i disse tilfellene.

Første ledd første punktum slår fast at dersom den ettersøkte strafforfølges i Norge for et annet straffbart forhold enn den arrestordren gjelder, kan iverksettingen utsettes. Det samme gjelder etter *andre punktum*, dersom den ettersøkte er dømt og skal sone en straff for et annet forhold. I disse tilfellene er det ikke adgang til å avslå en arrestordre, det er selve iverksettingen som kan utsettes. Når rettsforfølgningen er over og/eller straffen er ferdig sonet, skal den ettersøkte overleveres.

I tilfellene nevnt ovenfor kan det besluttes å overlevere vedkommende midlertidig, jf. *andre ledd*. Vilårene for dette, herunder når vedkommende skal tilbakeføres, skal avtales skriftlig mellom den myndighet som utstedte arrestordren, og norsk påtalemyndighet.

Det vil her som ellers være påtalemyndigheten

som treffer avgjørelse om arrestordren skal iverksettes med en gang, om den skal utsettes, eller om den ettersøkte skal overleveres midlertidig. Når den ettersøkte er dømt for et straffbart forhold og er frihetsberøvet, følger det av *tredje ledd* at påtalemyndigheten skal innhente uttalelse fra kriminalomsorgen før det avgjøres om gjennomføringen skal utsettes eller ikke, og om den ettersøkte skal overleveres midlertidig.

Til § 17

Paragrafen regulerer utstedelse av en arrestordre fra Norge. Etter *første ledd første punktum* kan påtalemyndigheten utstede en arrestordre til en annen nordisk stat dersom det foreligger skjellig grunn til mistanke om en straffbar handling som etter loven kan medføre fengsel. Etter *andre punktum* kan påtalemyndigheten utstede en arrestordre til fullbyrding når det foreligger en rettskraftig dom på fengsel eller annen frihetsberøvelse. Det vises for øvrig til merknadene til § 2.

Andre ledd fastsetter at en arrestordre skal utformes i samsvar med § 2.

Til § 18

Paragrafen regulerer varetektsfradrag og svarer til konvensjonen artikkel 22. Ved overlevering til straffullbyrding her i riket skal det gjøres fradrag for varetekt som er utholdt i den staten som overleverte vedkommende, jf. *første punktum*. Når den ettersøkte overleveres til strafforfølgning, følger det av *andre punktum* at det skal gis fradrag for utholdt varetekt dersom vedkommende blir idømt fengselsstraff på grunnlag av det forholdet arrestordren gjelder. Utmålingen av varetektsfradraget skjer etter straffelovens regler.

Til § 19

Paragrafen regulerer i hvilken grad den overleverte kan strafforfølges i Norge for straffbare forhold som er begått før overlevering til Norge. Bestemmelsen svarer i all hovedsak til konvensjonen artikkel 23.

Hovedregelen er at slik strafforfølgning kan skje. Dette kommer til uttrykk innledningsvis i *første ledd*. I dag gjelder motsatt utgangspunkt, jf. den nordiske utleveringsloven § 7 og utleveringsloven § 12.

Bokstav a til c angir unntak fra hovedregelen. En person kan ikke strafforfølges for tidligere forhold dersom det for dette forholdet foreligger en obligatorisk avslagsgrunn, jf. *bokstav a*. Vedkom-

Om lov om pågrepelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

mende var for eksempel under den kriminelle lavalder da handlingen ble begått. Strafforfølgning kan heller ikke skje dersom det foreligger en avgjørelse som avskjærer videre strafforfølgning i den staten personen var overlevert fra. Det samme gjelder om det foreligger en rettskraftig avgjørelse i en annen Schengenstat som avskjærer videre strafforfølgning. I disse tilfellene vil det være i strid med prinsippet om «ne bis in idem» å strafforfølge personen. Det vises til merknadene til § 5 for en nærmere beskrivelse av disse avslagsgrunnene.

I henhold til *bokstav b* kan en person som er overlevert fra Island, ikke strafforfølges for politiske forbrytelser uten at Island samtykker. Dette er i samsvar med konvensjonen artikkel 23 nr. 1 bokstav b, jf. artikkel 27.

Etter *bokstav c* kreves det også samtykke fra den stat som overleverte vedkommende, dersom norske myndigheter ønsker å strafforfølge personen for et forhold som er begått helt eller delvis på territoriet til denne staten, og forholdet ikke er straffbart etter denne statens lovgivning.

Andre ledd gjør enkelte unntak fra første ledd og regulerer de tilfeller hvor personen likevel kan strafforfølges.

Til § 20

Det følger av konvensjonen artikkel 24 nr. 2 at videre utlevering eller overlevering til stater utenfor Norden bare kan skje på visse vilkår. Hovedregelen er at enten vedkommende selv eller den iverksettende stat må samtykke til slik videre utlevering. Paragrafen gjennomfører forpliktelsen.

Det følger av *første ledd* at videreutlevering bare skje på vilkårene fastsatt i bokstavene a til d.

Andre ledd gjelder saksbehandlingen. Videreutlevering av personer som er overlevert til Norge til land utenfor Norden treffes av departementet etter reglene i utleveringsloven. Avgjørelse om videreoverlevering til en annen nordisk stat treffes på vanlig måte av påtalemyndigheten etter prosedyrene i §§ 12 og 13.

Til § 21

Paragrafen gir regler om beslag og overlevering av ting i forbindelse med arrestordre, og bygger på konvensjonen artikkel 25. Beslagsplikten går imidlertid noe lenger enn konvensjonens bestemmelser ved at den i tillegg til ting som antas å ha betydning som bevis eller som er utbytte av det straffbare forholdet, også omfatter: (i) ting som er frambrakt ved eller har vært gjenstand for den straffbare handlingen,

(ii) tredjemannsinndragning og (iii) utvidet inndragning.

Første ledd oppstiller en plikt for påtalemyndigheten til å ta beslag i ting som antas å ha betydning som bevis i den saken arrestordren gjelder, eller som er utbytte av dette straffbare forholdet. Med «utbytte» menes det samme som i straffeloven § 34. Plikten gjelder bare for gjenstander påtalemyndigheten blir kjent med under etterforskningen. Påtalemyndigheten har med andre ord ingen særskilt aktivitets- eller undersøkelsesplikt i overleveringssaker.

Etter *første ledd andre punktum* kan påtalemyndigheten også beslaglegge og overlevere gjenstander som er omfattet av straffeloven §§ 34 til 37 b. Vilårene i disse bestemmelsene må være til stede. I tillegg forutsettes det at inndragningen er begjært av den staten som har utstedt arrestordren, og at det ville vært adgang til inndragningen etter lovgivningen i den staten. Reglene om beslag i straffeprosessloven gjelder så langt de passer, jf. § 3.

Etter *andre ledd* skal beslag og overlevering skje selv om den ettersøkte er død eller forsvunnet.

Tredje ledd åpner for at påtalemyndigheten kan holde tilbake ting når de antas å ha betydning som bevis i en pågående straffesak her i riket. I stedet for å holde tilbake tingen, kan den overleveres midlertidig.

I *fjerde ledd* slås det fast at overlevering av en beslaglagt ting ikke får betydning for tredjemanns rettigheter i tingen. Om nødvendig kan det settes vilkår for å beskytte slike rettigheter.

Bestemmelsene i § 21 gjelder bare når det tas beslag i forbindelse med en sak hvor det er utstedt en arrestordre som kan etterkommes. Ved anmodning om beslag i andre saker gjelder utleveringsloven § 24.

Til § 22

Paragrafen omhandler situasjonen ved transport over norsk territorium av ettersøkte som skal overleveres fra en nordisk stat til en annen og svarer til konvensjonen artikkel 21 og den nordiske utleveringsloven § 18. Slik transport kan skje uten samtykke fra norske myndigheter.

Til § 23

I *første ledd* samtykker Stortinget til at konvensjonen ratifiseres.

Andre ledd fastslår at loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Ifølge konvensjonen artikkel 29 trer konvensjonen i kraft tre måneder etter at samtlige stater har samtykket til å være bundet av

Om lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

konvensjonen. Departementet legger til grunn at loven skal tre i kraft fra samme tidspunkt.

Etter konvensjonen artikkel 29 nr. 5 kan de stater som har gitt slikt samtykke, avtale at konvensjonen skal tre i kraft mellom dem, selv om ikke alle stater har samtykket, og konvensjonen dermed ikke har trådt i kraft. I *andre ledd andre punktum* er det derfor bestemt at Kongen kan bestemme at loven bare skal gjelde mellom visse stater.

Loven vil gjelde for arrestordre som er mottatt etter lovens ikrafttredelse, jf. *tredje ledd*. Dette gjelder selv om det straffbare forhold arrestorden gjelder ble begått før lovens ikrafttredelse. For utleveringsbegjæringer som er mottatt før loven trer i kraft gjelder den nordiske utleveringsloven fra 1961.

Til § 24

I § 24 foreslås det endringer i andre lover.

I *nr. 1* foreslås det endringer i lov 15. november 1963 om fullbyrding av nordiske dommer på straff § 6 som endrer henvisningen fra en henvisning til den nordiske utleveringslov til loven her. Endringen av henvisning medfører også en realitetsendring ved at forbudet mot å strafforfølge en person for et forhold som er begått før det forhold som ligger til grunn for begjæringen om soningsoverføring, modifiseres. Det vises til pkt. 4.4 for en nærmere gjennomgang av bestemmelsen.

I *nr. 2* foreslås det tilsvarende endringer i lov 5.

juni 1970 nr. 35 om utlevering for å få iverksatt vedtak om frihetsinngrep truffet av myndighet i annet nordisk land § 9.

Endringen i § 1 i denne loven er en nødvendig endring som følge av at den nordiske utleveringsloven oppheves og erstattes med en ny lov om nordisk arrestordre. Den medfører ingen realitetsendring. I nr. 3 foreslås det endringer i lov 13. juni 1975 nr. 39 om utlevering av lovbrøyttere.

Endringen i § 18 andre ledd er oppretting av en henvisningsfeil. Henvisningen i bestemmelsen til § 11 første ledd skal være til andre ledd.

Endringene i de øvrige bestemmelsene i utleveringsloven er nødvendige endringer som følge av at den nordiske overleveringsloven oppheves og erstattes med en ny lov om nordisk arrestordre.

Justis- og politidepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre)

Kapittel 1. Alminnelige bestemmelser

§ 1 Definisjon av nordisk arrestordre

En nordisk arrestordre er en avgjørelse truffet av en nordisk stat om å be en annen nordisk stat pågripe og overlevere en ettersøkt person til

- a) strafforfølgning for forhold som i den staten som har utstedt arrestordren, kan medføre frihetsstraff eller en annen frihetsberøvende reaksjon, eller
- b) fullbyrding av reaksjon som nevnt i bokstav a.

§ 2 Krav til utforming av en nordisk arrestordre

En arrestordre skal være skrevet på norsk, svensk, dansk eller engelsk og den skal inneholde den ettersøktes personalia og statsborgerskap,

- a) navn, adresse, telefon- og faksnummer og e-postadresse til den som har utstedt arrestordren,
- b) om det foreligger en rettskraftig dom, en pågripelsesbeslutning eller en annen avgjørelse med samme rettskraft,
- c) lovovertreddens karakter med en henvisning til straffebestemmelser som antas å ramme handlingen,
- d) en beskrivelse av under hvilke omstendigheter lovovertreddelsen er begått, herunder tidspunkt, sted og omfang av den ettersøktes deltakelse,
- e) den idømte straff eller den strafferamme som er fastsatt for lovovertreddelsen i den staten som har utstedt arrestordren, og
- f) så vidt mulig andre følger av lovovertreddelsen.

Som en nordisk arrestordre regnes også en europeisk arrestordre utstedt etter Den europeiske unions råds rammebeslutning 13. juni 2002 om den europeiske arrestordre og prosedyrene for overlevering mellom medlemsstatene.

Er den ettersøkte registrert i Schengen informasjonssystem, skal registreringen regnes som en nordisk arrestordre dersom den inneholder opplysninger som nevnt i første ledd.

§ 3 Forholdet til straffeprosessloven

Så fremt ikke annet er bestemt i denne lov, gjelder straffeprosesslovens regler så langt de passer.

Kapittel 2. Vilkår for å iverksette en nordisk arrestordre

§ 4 Plikten til å iverksette en arrestordre

Arrestordren skal etterkommes og iverksettes hvis ikke det foreligger en avslagsgrunn etter § 5 eller § 6.

Gjelder arrestordren flere straffbare forhold, skal den etterkommes og iverksettes selv om vilkårene bare er oppfylt for ett av forholdene. Dersom det foreligger en obligatorisk avslagsgrunn for ett eller flere forhold, jf. § 5, skal det settes vilkår om at den ettersøkte ikke kan strafforfølges for disse forholdene. Dersom det foreligger en fakultativ avslagsgrunn, jf. § 6, kan det settes et slikt vilkår.

§ 5 Obligatoriske avslagsgrunner

En arrestordre skal avslås dersom:

- a) det er gitt amnesti for det samme forholdet i Norge,
- b) den ettersøkte på grunn av sin alder ikke kan gjøres strafferettslig ansvarlig for forholdet i Norge,
- c) det i Norge foreligger rettskraftig dom for det samme forholdet, og straffen i tilfelle domfellelse er fullbyrdet, under fullbyrding eller ikke lenger kan fullbyrdes,
- d) det i Norge foreligger rettskraftig dom for det samme forholdet på overføring til tvungen psykiisk helsevern eller tvungen omsorg, og dommen er fullbyrdet, under fullbyrding eller ikke lenger kan fullbyrdes,
- e) det i Norge foreligger rettskraftig forelegg for det samme forholdet, og forelegget er fullbyrdet, under fullbyrding eller ikke lenger kan fullbyrdes,
- f) det i Norge foreligger godkjent avtale fra mekling i konfliktråd for det samme forholdet, og avtalen ikke er vesentlig misligholdt,
- g) rettsforfølgning for det samme forholdet i Norge er innstilt, med mindre det foreligger forhold som nevnt i straffeprosessloven § 74 første, femte eller sjette ledd,
- h) det i Norge er meddelt påtaleunntatelse for det samme forholdet, med mindre det foreligger forhold som nevnt i straffeprosessloven § 74 andre, tredje, fjerde eller sjette ledd, eller

Om lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

- i) den kompetente myndighet har kjennskap til at det i en stat som er tilknyttet Schengensamarbeidet, foreligger en rettskraftig dom eller en annen endelig avgjørelse som avskjærer videre strafforfølgning for det samme forholdet, og, dersom det er ilagt en reaksjon, at denne reaksjonen er fullbyrdet, under fullbyrding eller ikke lenger kan fullbyrdes.

§ 6 Fakultative avslagsgrunner

En arrestordre kan avslås dersom:

- a) det er igangsatt strafforfølgning mot den ettersøkte i Norge av det forholdet arrestordren gjelder,
- b) forholdet er begått helt eller delvis i Norge, herunder på Svalbard, Jan Mayen eller i de norske bilandene, eller øvrige områder underlagt norsk jurisdiksjon, og forholdet ikke er straffbart etter norsk lovgivning,
- c) påtalemyndigheten har kjennskap til at det i en stat som ikke er tilknyttet Schengensamarbeidet, foreligger rettskraftig dom for det samme forholdet, og straffen i tilfelle domfellelse er fullbyrdet, under fullbyrding eller ikke lenger kan fullbyrdes etter denne statens regler, eller
- d) arrestordren gjelder fullbyrding av dom, og den ettersøkte er bosatt eller oppholder seg i Norge, eller er norsk statsborger, og norske myndigheter forplikter seg til å fullbyrde dommen.

Den ettersøkte skal få anledning til å uttale seg før en arrestordre avslås på grunnlag av et forhold som er nevnt i bokstav a til d. Før en arrestordre avslås etter bokstav d, skal også kriminalomsorgen gis anledning til å uttale seg.

§ 7 Betinget overlevering

Dersom en arrestordre gjelder overlevering til strafforfølgning, og den ettersøkte er norsk statsborger eller bosatt i Norge, kan det settes som vilkår for overleveringen at vedkommende sendes tilbake for å sone en eventuell dom her.

Den ettersøkte og kriminalomsorgen skal få anledning til å uttale seg før det settes et slikt vilkår.

§ 8 Vilkår for overlevering. Spesialitetsprinsippet

Det skal settes som vilkår for overleveringen at vedkommende ikke skal utleveres eller overleveres til en stat utenfor Norden for et forhold begått forut for overleveringen, med mindre

- a) den ettersøkte samtykker,
- b) den ettersøkte har unnlatt å forlate riket, enda han i 45 dager har hatt mulighet dette,
- c) den ettersøkte frivillig er vendt tilbake til riket etter først å ha forlatt det, eller

- d) departementet samtykker til utleveringen eller overleveringen.

Strafforfølgning eller strafffullbyrding kan innledes mot en person som er overlevert fra Norge for et forhold som er begått forut for overleveringen, med mindre

- a) det foreligger forhold som nevnt i § 5, eller
- b) forholdet er begått helt eller delvis i Norge, jf. § 6 bokstav b, og påtalemyndigheten ikke samtykker.

Kapittel 3. Behandlingen av en nordisk arrestordre

§ 9 Oversendelse til påtalemyndigheten

En arrestordre skal sendes politimesteren på stedet den ettersøkte oppholder seg. Er oppholdsstedet ukjent, skal arrestordren sendes Kripas.

Ved feilsending skal den som mottar arrestordren, straks sende den videre til kompetent påtalemyndighet og underrette den som har utstedt arrestordren.

§ 10 Pågripelse, varetektsfengsling og annen bruk av tvangsmidler

Den ettersøkte skal pågripes snarest mulig hvis det ikke er åpenbart at overlevering må avslås etter § 5 eller vil bli avslått etter § 6. Ved pågripelsen skal den ettersøkte informeres om arrestordren og om muligheten til å samtykke til overlevering og en eventuell strafforfølgning for andre forhold og hvilke rettsfølger et slikt samtykke har. Det skal oppnevnes forsvarer.

Vil påtalemyndigheten beholde den pågrepne i mer enn 3 dager for å gjennomføre overleveringen, skal vedkommende snarest mulig og senest den tredje dagen etter pågripelsen fremstilles for tingretten med begjæring om fengsling. Fengsling kan besluttet dersom vilkårene i straffeprosessloven §§ 171 eller 172, jf. § 170 a er til stede. Tingretten skal i vurderingen av om fengsling skal besluttet legge til grunn opplysningene i arrestordren, med mindre de åpenbart er uriktige. Beslutter retten fengsling, skal det settes en tidsfrist som ikke må overstige 2 uker. Den kan forlenges med inntil 2 uker av gangen. Dersom det foreligger en konkurrerende anmodning om utlevering, jf. § 14 andre ledd, eller den som kreves overlevert tidligere er overlevert fra en stat utenfor Norden, gjelder ikke fristene i fjerde og femte punktum.

Andre straffeprosessuelle tvangsmidler kan anvendes i samme utstrekning som i saker om tilsvarende lovbrudd her i riket. Andre ledd tredje punktum gjelder tilsvarende.

Om lov om pågrepelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

§ 11 Immunitet og privilegier

Dersom den ettersøkte har immunitet eller et privilegium med hensyn til rettsforfølgning eller fullbyrding i Norge, skal påtalemyndigheten straks anmode angjeldende myndighet om å oppheve immuniteten eller privilegiet.

§ 12 Overlevering av ettersøkte som tidligere er overlevert/utlevert til Norge

Den som er overlevert til Norge på grunn av en nordisk arrestordre, kan overleveres videre til en annen nordisk stat på grunn av en nordisk arrestordre som gjelder et straffbart forhold vedkommende har begått forut for overleveringen til Norge.

Dersom den ettersøkte er overlevert fra Island, skal videreoverlevering ikke skje uten samtykke fra de kompetente islandske myndigheter når den ettersøkte er islandsk statsborger eller handlingen vedkommende kreves overlevert for utgjør en politisk forbrytelse.

Dersom den ettersøkte er utlevert til Norge fra en stat utenfor Norden, skal vedkommende ikke overleveres i strid med vilkår som er satt for utleveringen.

Den kompetente myndighet skal sørge for at det straks blir sendt en anmodning til angjeldende stat for å anmode om samtykke til overleveringen.

§ 13 Avgjørelse om overlevering

Avgjørelse av om arrestordren skal etterkommes eller ikke, treffes av påtalemyndigheten.

Gir den ettersøkte samtykke til overlevering, skal avgjørelsen treffes straks og senest tre dager etter at samtykket er gitt. Den ettersøkte kan også samtykke til rettsforfølgning for andre lovovertrедelser som er begått forut for overleveringen. Et samtykke skal avgis skriftlig etter at den ettersøkte har blitt orientert om virkningen av at samtykke gis. Et samtykke kan tilbakekalles, likevel slik at samtykke etter andre punktum bare kan kalles tilbake dersom samtykke til overlevering kalles tilbake.

Dersom påtalemyndigheten vil etterkomme arrestordren, og den ettersøkte ikke samtykker til overlevering, eller trekker samtykket tilbake før overleveringen er gjennomført, sendes saken straks til tingretten. Tingretten avgjør ved kjennelse om vilkårene for overlevering er oppfylt. Spørsmålet skal om mulig behandles i rettsmøtet om varetektsfengsling. Opplysningene i arrestordren skal legges til grunn for avgjørelsen, med mindre de åpenbart er uriktige. Kjennelsen kan ankes etter reglene i straffeprosessloven kapittel 26. Fristen for anke er likevel tre dager. Anke har oppsettende virkning. Rettskraftig avgjørelse skal om mulig foreligge senest 30 dager etter pågripelsen av den et-

tersøkte. Den rettskraftige avgjørelsen sendes straks til påtalemyndigheten, som innen tre dager treffer avgjørelse om arrestordren skal etterkommes eller ikke.

Frister som nevnt i andre og tredje ledd begynner ikke å løpe før påtalemyndigheten har mottatt tilstrekkelige opplysninger til å treffe avgjørelsen. Dersom den ettersøkte har immunitet eller privilegium i Norge for den straffbare handling arrestordren gjelder, begynner ikke fristen å løpe før immuniteten eller privilegiet er opphevet. Dersom det foreligger forhold som nevnt i § 12 andre og tredje ledd, begynner fristen ikke å løpe før angjeldende stat har gitt samtykke.

Dersom fristene i særlige tilfeller ikke kan overholdes, skal påtalemyndigheten straks underrette den som har utstedt arrestordren om dette.

Den ettersøkte kan påklage påtalemyndighetens vedtak. Spørsmålet om vilkårene for overlevering er til stede kan ikke påklages. Straffeprosessloven § 59 a gjelder tilsvarende. Fristen for å klage er likevel tre dager, og klagen har oppsettende virkning. Klageinstansen treffer avgjørelse straks og senest tre dager etter å ha mottatt klagen.

Når endelig avgjørelse om overlevering foreligger, skal påtalemyndigheten straks underrette den som har utstedt arrestordren.

Departementet kan gi forskrifter om samtykke.

§ 14 Avgjørelse om overlevering når det foreligger konkurrerende anmodninger

Dersom det foreligger flere nordiske arrestordre som gjelder samme person, skal påtalemyndigheten treffe avgjørelse om hvilken arrestordre som skal etterkommes.

Dersom det i tillegg til en eller flere nordiske arrestordre foreligger en utleveringsbegjæring fra en stat utenfor Norden, treffes avgjørelsen av departementet.

I vurderingen av hvilken arrestordre eller utleveringsbegjæring som skal etterkommes, skal det bl.a. legges vekt på stedet for og grovheten av de straffbare handlinger, når de konkurrerende arrestordrene/utleveringsbegjæringene er utstedt, og om de gjelder straffforfølgning eller fullbyrding av dom.

§ 15 Frist for overlevering

Den ettersøkte skal overleveres snarest mulig og senest fem dager etter at det foreligger en endelig avgjørelse om overlevering. Gjør særlige omstendigheter det umulig å overlevere den ettersøkte innenfor denne fristen, skal påtalemyndigheten straks kontakte den som har utstedt arrestordren for å avtale en ny frist.

Om lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

Overlevering kan utsettes dersom det foreligger tungtveiende humanitære grunner.

§ 16 Utsatt og midlertidig overlevering på grunn av strafforfølgning i Norge

Overlevering kan utsettes for å strafforfølge den ettersøkte i Norge for et annet straffbart forhold. Det samme gjelder dersom den ettersøkte skal fullbyrde en dom for et annet straffbart forhold.

I stedet for å utsette overleveringen kan overlevering gjøres midlertidig på vilkår som avtales skriftlig mellom påtalemyndigheten og den som har utstedt arrestordren.

Dersom den ettersøkte er frihetsberøvet, skal kriminalomsorgen gis anledning til å uttale seg før det treffes avgjørelse etter første ledd andre punktum og andre ledd.

Kapittel 4. Overlevering til Norge

§ 17 Utstedelse av en nordisk arrestordre

Påtalemyndigheten kan utstede en arrestordre til en annen nordisk stat til strafforfølgning dersom den ettersøkte med skjellig grunn kan mistenkes for å ha begått en straffbar handling som kan medføre fengsel. Påtalemyndigheten kan utstede en arrestordre til straffullbyrding dersom det foreligger rettskraftig dom på fengsel eller annen frihetsberøvelse.

Arrestordren skal utformes i samsvar med § 2 og sendes den myndigheten som etter vedkommende stats lovgivning er kompetent til å motta en arrestordre.

§ 18 Varetektsfradrag

Når en ettersøkt overleveres til fullbyrding av dom her i riket, skal det gjøres fradrag i straffen for den tiden han eller hun i anledning av saken har vært berøvet friheten i den iverksettende stat. Det samme gjelder når den ettersøkte blir overlevert til strafforfølgning, dersom den ettersøkte blir idømt fengselsstraff her i riket på grunnlag av det straffbare forholdet arrestordren gjelder.

§ 19 Strafforfølgning for andre straffbare forhold

Den som overleveres til Norge, kan strafforfølges, og straff kan fyllbyrdes mot vedkommende for straffbare forhold begått forut for overleveringen med mindre

- det i den stat som overleverte vedkommende foreligger forhold som nevnt i § 5 a) til h) eller det foreligger forhold som nevnt i § 5 i),
- vedkommende er overlevert fra Island, forholdet gjelder en politisk forbrytelse og Island ikke samtykker til strafforfølgning, eller

- forholdet er begått helt eller delvis på territoriet til den stat som overleverte vedkommende, eller et sted som likestilles med dette, og forholdet ikke er straffbart etter denne statens lovgivning, med mindre denne staten samtykker til strafforfølgning.

Selv om vilkårene i første ledd b) og c) ikke er oppfylt, kan den som overleveres til Norge, strafforfølges på grunn av tidligere straffbare forhold når

- vedkommende har unnlatt å forlate riket, enda han i 45 dager har hatt mulighet dette,
- vedkommende har vendt frivillig tilbake til riket etter først å ha forlatt det, eller
- vedkommende før eller etter overleveringen har samtykket til strafforfølgning for andre forhold.

§ 20 Videre utlevering av personer som er overlevert til Norge fra annen nordisk stat

Videre utlevering kan bare skje hvis

- den ettersøkte samtykker,
- den ettersøkte har unnlatt å forlate riket, enda han i 45 dager har hatt mulighet dette,
- den ettersøkte frivillig er vendt tilbake til riket etter først å ha forlatt det, eller
- den staten som overleverte den ettersøkte til Norge, samtykker til videre utlevering.

Avgjørelse om videre utlevering til en stat utenfor Norden treffes av departementet etter bestemmelsene i utleveringsloven.

Kapittel 5. Andre bestemmelser i forbindelse med overlevering

§ 21 Beslag og overlevering av ting

Påtalemyndigheten skal beslaglegge og overlevere ting som antas å ha betydning som bevis i den saken arrestordren gjelder, eller som er utbytte av dette straffbare forholdet. Det samme gjelder andre ting og utbytte som kan inndras etter straffeloven §§ 34 til 37 b, så fremt den staten som har utstedt arrestordren begjærer det, og det ville vært adgang til inndragningen etter lovgivningen i den staten som har utstedt arrestordren.

Plikten i første ledd gjelder selv om den ettersøkte er død eller forsvunnet.

Påtalemyndigheten kan holde tilbake eller midlertidig overlevere ting som nevnt i første ledd når de antas å ha betydning som bevis i pågående strafforfølgning her i riket.

Overleveringen får ingen betydning for eksisterende rettigheter i tingene. Det kan stilles vilkår for overleveringen hvis det er nødvendig for å beskytte slike rettigheter.

Om lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

§ 22 Transitt

Den som overleveres fra Sverige, Danmark, Finland eller Island til en av disse statene, kan uten særskilt samtykke føres over norsk territorium.

Kapittel 6. Avsluttende bestemmelser

§ 23 Ikrafttredelse m.m.

Stortinget samtykker i at konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (nordisk arrestordre) ratifiseres.

Loven trer i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at loven kan tre i kraft mellom enkelte av de nordiske stater. Fra samme tidspunkt oppheves lov 15. november 1963 om fullbyrding av nordiske dommer om straff m.v.

Loven gjelder for arrestordre mottatt etter at loven har trådt i kraft.

§ 24 Endringer i andre lover

Fra den tid Kongen bestemmer, gjøres følgende endringer i annen lovgivning.

1. Lov 15. november 1963 om fullbyrding av nordiske dommer på straff m.v. § 6 skal lyde:

Reglene i *lov om nordisk arrestordre § 8* gjelder tilsvarende for domfelte som i medhold av bestemmelsen i denne lovs § 5 overføres til Danmark, Finland, Island eller Sverige for å utholde frihetsstraff der.

2. I lov 5. juni 1970 nr. 35 om utlevering for å få iverksatt vedtak om frihetsinngrep truffet av myndighet i annet nordisk land gjøres følgende endringer:

§ 1 andre ledd skal lyde:

Loven gjelder ikke avgjørelse i samband med *strafforfølgning, jf. lov om nordisk arrestordre.*

§ 9 første ledd nytt andre punktum skal lyde:

Om adgangen til å strafforfølge den utleverte og til å fullbyrde straff for forhold som er begått før utleveringen, samt til å utlevere vedkommende videre til en tredje stat for et slikt forhold, gjelder lov om nordisk arrestordre § 8.

Nåværende første ledd andre punktum og andre til fjerde ledd oppheves.

3. I lov 13. juni 1975 nr. 39 om utlevering av lovbrutere m.v. gjøres følgende endringer:

§ 18 nr. 2 skal lyde:

I tilfelle som nevnt i § 11 *andre* ledd innhentes uttalelse fra *kriminalomsorgen* før avgjørelse treffes, såfremt den det gjelder soner straff eller er anbrakt i anstalt.

§ 21 nr. 2 første punktum skal lyde:

Samtykke kan bare gis når handlingen kunne ha begrunnet utlevering etter denne *lov*.

§ 21 nr. 2 nytt tredje punktum skal lyde:

Dersom saken tidligere ikke har vært prøvd for retten, skal den tingretten hvor den ettersøkte sist oppholdt seg, avgjøre spørsmålet.

Nåværende tredje punktum blir nytt fjerde punktum.

§ 22 andre punktum oppheves.

§ 24 nr. 3 tredje punktum skal lyde:

Ved begjæring fra Danmark, Finland, Island eller Sverige gjelder *heller ikke første punktum første alternativ.*

§ 25 nr. 3 fjerde punktum skal lyde:

Første punktum gjelder ikke for begjæringer fra Danmark, Finland, Island eller Sverige.

Vedlegg 1

Konvensjon om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land¹ (Nordisk arrestordre)

Regjeringene i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige er blitt enige om følgende:

Fortale

1. Ifølge konklusjonene fra det nordiske justisministermøtet på Svalbard i juni 2002² bør den eksisterende utleveringsordning mellom de nordiske land revideres og den formelle utleveringsprosedyre mellom de nordiske land avskaffes.
2. Det bør innføres en ordning om gjensidig anerkjennelse av beslutninger om frihetsberøvelse.
3. De nordiske lands erklærte mål om en enda smidigere lovgivning på dette området har skapt et ønske om å avskaffe den nåværende utleveringsordning og innføre en ordning basert på en nordisk arrestordre om gjensidig anerkjennelse, hvoretter overlevering skal finne sted, med mindre en av de i konvensjonen nevnte avslagsgrunner foreligger. Videre vil innføringen av en ny ordning for overlevering av dømte eller mistenkte personer med henblikk på straffullbyrdelse eller rettsforfølgning gjøre det mulig å minske kompleksiteten som følger av de nåværende utleveringsprosedyrer, herunder den europeiske arrestordre.
4. Denne konvensjon bygger på prinsippene om frihet, demokrati og respekt for menneskerettighetene og de grunnleggende frihetsrettigheter, samt rettsstatsprinsippet, som alle er prinsipper de nordiske land har til felles. Konvensjonen respekterer de grunnleggende rettigheter, slik som de garanteres ved den europeiske konvensjon om beskyttelse av menneskerettighetene og grunnleggende friheter, undertegnet i Roma 4. november 1950, og respekterer de nordiske lands nasjonale identitet.
5. Denne konvensjon er ikke til hinder for at de nordiske land anvender deres egne forfatningsrettslige regler om retten til en rettfærdig retter-

gang, foreningsfrihet, pressefrihet og ytringsfrihet i andre medier.

6. Personer må ikke overføres, utsendes, utleveres, videreoverleveres eller videreutleveres til et land der det er alvorlig risiko for at de vil bli utsatt for dødsstraff, tortur eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff.
7. Avgjørelser om fullbyrdelse av en nordisk arrestordre skal underkastes tilstrekkelig kontroll, hvilket betyr at en judisiell myndighet i det landet der den ettersøkte er blitt pågrepet, skal treffe avgjørelse om overlevering av vedkommende.
8. De sentrale myndighetenes rolle i fullbyrdelsen av en nordisk arrestordre skal begrenses til praktisk og administrativ bistand.
9. Ordningen med den nordiske arrestordre er basert på en høy grad av tillit mellom de nordiske land.
10. Danmark, Finland og Sverige har implementert Rådets rammeavgjørelse av 13. juni 2002 om den europeiske arrestordre om prosedyrene for overlevering mellom medlemsstatene (2002/584/RIA). Alle de nordiske land har tiltrådt en rekke av de eksisterende konvensjoner på dette området, for eksempel den europeiske konvensjon av 13. desember 1957 om utlevering og den europeiske konvensjon av 27. januar 1977 om bekjempelse av terrorisme.
11. Den nordiske arrestordre skal erstatte de hittil gjeldende instrumenter om utlevering mellom de nordiske land.

Kapittel 1

Alminnelige prinsipper

Artikkel 1

Definisjon av og plikten til å fullbyrde en nordisk arrestordre

1. Den nordiske arrestordre er en judisiell avgjørelse truffet av et nordisk land med det formål at et annet nordisk land pågriper og overleverer en ettersøkt person med henblikk på straffor-

¹ Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige

² Jfr. referat fra Nordisk Ministerråd (justisministre av 25. juni 2002 (j.nr. 71001.15.001/02)

Om lov om pågrepelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

- følgning eller fullbyrdelse av en frihetsstraff eller en annen frihetsberøvende reaksjon.
2. En europeisk arrestordre opprettet etter Den europeiske unions råds rammeavtale av 13. juni 2003 om den europeiske arrestordre og om prosedyrene for overlevering mellom medlemsstatene, utferdiget av Danmark, Finland eller Sverige, skal betraktes som en nordisk arrestordre etter denne konvensjon.
 3. Landene fullbyrder enhver nordisk arrestordre på grunnlag av prinsippet om gjensidig anerkjennelse og i overensstemmelse med bestemmelsene i denne konvensjon.

Artikkel 2

Anvendelsesområde for den nordiske arrestordre

1. En nordisk arrestordre kan utstedes for forhold som etter det utstedende lands lovgivning kan straffes med frihetsstraff eller en annen frihetsberøvende reaksjon (strafforfølgning), eller når det er idømt en frihetsstraff eller pålagt en annen frihetsberøvende reaksjon (strafffullbyrdelse).
2. Overlevering til strafforfølgning eller strafffullbyrdelse for flere straffbare forhold kan finne sted selv om vilkårene i første ledd kun er oppfylt med hensyn til ett av forholdene.
3. Lovovertridelser som definert i det utstedende lands lovgivning medfører fullbyrdelse av en nordisk arrestordre på de vilkår som er fastsatt i denne konvensjonen, og uten kontroll av dobbel straffbarhet.

Artikkel 3

Fastleggelse av kompetente judicielle myndigheter m.v. samt definisjon av tredjeland

1. Den utstedende judicielle myndighet er den judicielle myndighet i det utstedende land som i henhold til dette lands lovgivning er kompetent til å utstede en nordisk arrestordre.
2. Den fullbyrdende judicielle myndighet er den judicielle myndighet i det fullbyrdende land som i henhold til dette lands lovgivning er kompetent til å fullbyrde en nordisk arrestordre.
3. Hvert land kan utpeke en sentralmyndighet til å bistå de kompetente judicielle myndigheter.
4. Hvert land skal ved ratifikasjon av denne konvensjon erklære hvilke judicielle myndigheter som er kompetente etter dets interne lovgivning, og om det er utpekt en sentralmyndighet.

5. Med «tredjeland» forstås i denne konvensjon hvert land utenfor Norden og EU.

Artikkel 4

Obligatoriske grunner til å avslå fullbyrdelse av en nordisk arrestordre

Den fullbyrdende judicielle myndighet skal avslå å fullbyrde en nordisk arrestordre i følgende tilfelle:

1. Hvis lovovertrедelsen som ligger til grunn for den nordiske arrestordren, er omfattet av et amnesti i det fullbyrdende land, og dette land har myndighet til å strafforfølge lovovertrедelsen i medhold av sin egen lovgivning.
2. Hvis den ettersøkte er endelig dømt for de samme handlinger i et nordisk land eller et EU-medlemsland, forutsatt at reaksjonen i tilfelle av domfellelse er fullbyrdet, er i ferd med å bli fullbyrdet eller ikke lenger kan fullbyrdes etter domslandets lovgivning.
3. Hvis den person som er omfattet av en nordisk arrestordre, etter det fullbyrdende lands lovgivning på grunn av sin alder ikke kan gjøres strafferettslig ansvarlig for handlingene som ligger til grunn for den nordiske arrestordren.

Artikkel 5

Fakultative grunner til å avslå fullbyrdelse av en nordisk arrestordre

Den fullbyrdende judicielle myndighet kan avslå å fullbyrde en nordisk arrestordre:

1. Hvis den person som er omfattet av en nordisk arrestordre, allerede rettsforfølges i det fullbyrdende land for det samme forhold som det som ligger til grunn for den nordiske arrestordren.
2. Hvis forholdet som ligger til grunn for den nordiske arrestordren, etter det fullbyrdende lands lovgivning betraktes som begått helt eller delvis på dette lands territorium, eller på et sted som likestilles med det, og forholdet ikke utgjør en lovovertrедelse etter det fullbyrdende lands lovgivning.
3. Hvis den ettersøkte er endelig dømt for de samme handlinger i et tredjeland, forutsatt at reaksjonen i tilfelle av domfellelse er fullbyrdet, er i ferd med å bli fullbyrdet eller ikke lenger kan fullbyrdes etter domslandets lovgivning.
4. Hvis de judicielle myndighetene i det fullbyrdende land har besluttet enten å ikke innlede rettsforfølgning for lovovertrедelsen som ligger til grunn for den nordiske arrestordren, eller å bringe rettsforfølgningen til opphør, eller når den ettersøkte i et annet nordisk land har vært

Om lov om pågrepelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

gjenstand for en endelig avgjørelse for de samme forhold, som er til hinder for ytterligere rettsforfølgning.

5. Hvis den nordiske arrestordren er utstedt med henblikk på fullbyrdelse av en straffedom eller en annen frihetsberøvende reaksjon, og den ettersøkte oppholder seg, er statsborger i eller bosatt i det fullbyrdende land, og dette landet forplikter seg til selv å fullbyrde straffen eller den andre frihetsberøvende reaksjonen i henhold til nasjonal lovgivning.

Artikkel 6

Betinget overlevering

Hvis en nordisk arrestordre er utstedt med henblikk på rettsforfølgning, og den person som er omfattet av arrestordren, er statsborger i eller bosatt i det fullbyrdende land, kan overleveringen gjøres betinget av at vedkommende, etter å ha blitt hørt, overføres til det fullbyrdende land for der å sone frihetsstraffen eller annen frihetsberøvende reaksjon vedkommende ble idømt i det utstedende land.

Artikkel 7

Den nordiske arrestordres innhold og form

1. Den nordiske arrestordren skal inneholde følgende opplysninger i overensstemmelse med skjemaet i bilaget:
 - a) den ettersøktes identitet og nasjonalitet,
 - b) navn, adresse, telefon- og faksnummer og e-postadresse til den judisielle myndighet i utstedelseslandet,
 - c) angivelse av om det foreligger en eksigibel dom, en pågripelsesbeslutning eller en annen eksigibel avgjørelse med samme rettskraft, som er omfattet av artikkel 1 og 2.
 - d) lovovertrედelsens karakter og rettslig betegnelse,
 - e) en beskrivelse av under hvilke omstendigheter lovovertrედelsen er begått, herunder tidspunkt, sted og omfang av den ettersøktes deltakelse
 - f) den idømte straff hvis det er tale om en endelig dom, eller den strafferamme som er fastsatt for vedkommende lovovertrედelse i loven i det utstedende land,
 - g) så vidt mulig andre følger av lovovertrედelsen.
2. Hvis arrestordren er utstedt for flere straffbare forhold, er det tilstrekkelig at det foreligger en pågripelses- eller varetektsbeslutning for ett av forholdene.

Kapittel 2

Overleveringsprosedyre

Artikkel 8

Fremsendelse av en nordisk arrestordre

1. Når den ettersøktes oppholdssted er kjent, kan den utstedende judisielle myndighet sende den nordiske arrestordren direkte til den fullbyrdende judisielle myndighet.
2. Hvis den ettersøktes oppholdssted ikke er kjent, kan det utstedende land anmode et eller flere av de nordiske land om å etterlyse vedkommende etter det/de aktuelle land/lands nasjonale etterlysningsprosedyrer. Når oppholdsstedet blir kjent, skal den nordiske arrestordren hurtigst mulig sendes til det aktuelle landet.
3. Den utstedende judisielle myndighet kan, i overensstemmelse med artikkel 95 i konvensjonen av 19. juni 1990 om gjennomføring av Schengen-avtalen av 14. juni 1985 om gradvis avskaffelse av kontrollen på de felles grenser, beslutte å innberette den ettersøkte i Schengen-informasjonssystemet. En innberetning til Schengen-informasjonssystemet som inneholder de i artikkel 7 første ledd nevnte opplysninger, svarer til en nordisk arrestordre. Innberetningen vil i en overgangsperiode, så lenge Schengen-informasjonssystemet ikke er i stand til å fremsende alle de i artikkel 7 første ledd nevnte opplysninger, svare til en nordisk arrestordre, inntil den fullbyrdende judisielle myndighet forskriftsmessig har mottatt arrestordren.
4. Hvis den myndighet som mottar en nordisk arrestordre, ikke er kompetent til å behandle den, skal den straks sende arrestordren videre til den kompetente myndighet i sitt land og underrette den utstedende myndighet om dette.

Artikkel 9

Den ettersøktes rettigheter

1. Når en ettersøkt pågripes, informerer den fullbyrdende judisielle myndighet i overensstemmelse med dens nasjonale lovgivning vedkommende om den nordiske arrestordren og dens innhold, samt om muligheten for å gi samtykke til å bli overlevert til den utstedende judisielle myndighet.
2. En ettersøkt som pågripes med henblikk på fullbyrdelse av en nordisk arrestordre, har rett til bistand av en juridisk rådgiver og en tolk i overensstemmelse med den nasjonale lovgivningen i det fullbyrdende land.

Artikkel 10

Varetektsfengsling av en person

1. Når en person pågripes på grunnlag av en nordisk arrestordre, skal den fullbyrdende judisielle myndighet avgjøre om vedkommende skal forbli varetektsfengslet i overensstemmelse med det fullbyrdende lands nasjonale lovgivning. Vedkommende kan på et hvilket som helst tidspunkt løslates midlertidig i overensstemmelse med det fullbyrdende lands nasjonale lovgivning, under forutsetning av at dette lands kompetente myndighet iverksetter et hvert tiltak den måtte finne nødvendig for å unngå at vedkommende flykter.
2. Til fremme av undersøkelsen og for å sikre overleveringen kommer de tvangsmidler som omfattes av det enkelte lands nasjonale regler, til anvendelse.

Artikkel 11

Samtykke til overlevering m.v.

1. Hvis den pågrepne opplyser at han samtykker til overlevering, og eventuelt også til rettsfølging for andre lovovertrедelser han har begått forut for lovovertrедelsen som ligger til grunn for overleveringen, jfr. artikkel 23 andre ledd, bokstav b, skal samtykket gis til den fullbyrdende judisielle myndighet i overensstemmelse med det fullbyrdende lands nasjonale lovgivning.
2. Landene skal iverksette de nødvendige tiltak for at samtykket etter første ledd innhentes på en slik måte at det fremgår at vedkommende har avgitt det frivillig med full kjennskap til følgene av dette. Med henblikk på dette har den pågrepne rett til juridisk bistand.
3. Samtykket protokollføres i overensstemmelse med det fullbyrdende lands nasjonale lovgivning.
4. Samtykket kan tilbakekalles i henhold til nasjonal rett i det fullbyrdende land.

Artikkel 12

Avhøring av den ettersøkte

Hvis den pågrepne ikke samtykker til overlevering som omhandlet i artikkel 11, har vedkommende rett til å bli avhørt av den fullbyrdende judisielle myndighet i overensstemmelse med det fullbyrdende lands lovgivning.

Artikkel 13

Avgjørelse om overlevering

1. Den fullbyrdende judisielle myndighet skal treffe en avgjørelse om overlevering av vedkommende innenfor de frister og på de betingelser som er fastsatt i denne konvensjon.
2. Hvis den fullbyrdende judisielle myndighet finner at de opplysninger det utstedende land har fremsendt ikke er til strekkelige til at den kan treffe en avgjørelse om overlevering, anmoder den om straks å få de nødvendige supplerende opplysningene, og kan fastsette en tidsfrist for fremsendelsen av disse opplysningene under hensyn til nødvendigheten av å overholde fristene i artikkel 14.
3. Den utstedende judisielle myndighet kan til enhver tid fremsende supplerende nyttige opplysninger til den fullbyrdende judisielle myndighet.

Artikkel 14

Frister og prosedyrer i forbindelse med avgjørelsen om fullbyrdelse av den nordiske arrestordre

1. En nordisk arrestordre behandles og fullbyrdes som hastesak.
2. I de tilfellene der den ettersøkte samtykker til overlevering, bør det treffes endelig avgjørelse om fullbyrdelse av den nordiske arrestordren senest 3 dager etter at samtykket er gitt.
3. I andre tilfelle bør det treffes endelig avgjørelse om fullbyrdelse av den nordiske arrestordren senest 30 dager etter pågripelsen av den ettersøkte.
4. I konkrete tilfelle hvor det ikke treffes endelig avgjørelse innefor fristene i første og andre ledd, skal den fullbyrdende judisielle myndighet straks underrette den utstedende judisielle myndighet om dette og årsaken til fristoverskridelsen. I så fall skal avgjørelsen treffes snarest mulig.
5. Så lenge den fullbyrdende judisielle myndighet ikke har truffet endelig avgjørelse om fullbyrdelse av den nordiske arrestordren, skal den sikre seg at de materielle vilkår for overlevering fortsatt er oppfylt.
6. Ethvert avslag på fullbyrdelse av en nordisk arrestordre skal begrunnes.

Om lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

Artikkel 15

Avgjørelse i tilfelle konkurrerende anmodninger

1. Hvis flere nordiske land har utstedt en arrestordre for den samme person, skal den fullbyrdende judisielle myndighet treffe avgjørelse om hvilken arrestordre som skal fullbyrdes, under behørig hensyntagen til alle forhold, herunder lovovertredsens relative grovhet og gjerningsstedet, de respektive datoer for utstedelsen av de nordiske arrestordrene, samt om arrestordrene er utstedt med henblikk på rettsforfølgning eller med henblikk på fullbyrdelse av en frihetsstraff eller en annen frihetsberøvende reaksjon.
2. Hvis det oppstår konflikt mellom en nordisk arrestordre og en europeisk arrestordre eller en utleveringsanmodning fra et tredjeland eller et EU-medlemsland, avgjør den kompetente myndighet i det fullbyrdende land om det er den nordiske arrestordren, den europeiske arrestordren eller utleveringsanmodningen som skal ha forrang, under behørig hensyntagen til alle forhold, herunder de forhold som er nevnt i første ledd, samt de som er nevnt i den konvensjon eller avtale som får anvendelse.
3. Denne artikkel påvirker ikke de nordiske lands forpliktelser i henhold til statuttene for den internasjonale straffedomstol eller i henhold til de internasjonale domstoler for forbrytelser mot internasjonal humanitær rett.

Artikkel 16

Privilegier og immunitet

1. Hvis den ettersøkte person har et privilegium eller en immunitet med hensyn til fullbyrdelse eller rettsforfølgning i det fullbyrdende land, løper fristene i artikkel 14 først fra det tidspunkt privilegiet eller immuniteten er opphevet og den judisielle myndighet i det fullbyrdende land er underrettet om dette. Hvis den ettersøkte ikke lenger nyter et slikt privilegium eller en slik immunitet, forsikrer det fullbyrdende land seg om at de materielle betingelser for overlevering er oppfylt.
2. Hvis kompetansen til å oppheve privilegiet eller immuniteten ligger hos en myndighet i det fullbyrdende land, skal den fullbyrdende judisielle myndighet straks anmode vedkommende myndighet om opphevelse. Dersom opphevelsen av privilegiet eller immuniteten ligger hos en myndighet i et annet land eller en internasjonal or-

ganisasjon, er det den utstedende judisielle myndighet som skal fremsette anmodningen.

Artikkel 17

Konkurrerende internasjonale forpliktelser

Denne konvensjon påvirker ikke det fullbyrdende lands forpliktelser når den ettersøkte er overlevert eller utlevert til dette land fra et EU-medlemsland eller et tredjeland, og vedkommende er beskyttet mot videreoverlevering i henhold til reglene som ligger til grunn for utleveringen. Det fullbyrdende land skal iverksette alle nødvendige tiltak for straks å anmode om samtykke fra det EU-medlemsland eller tredjeland som har overlevert eller utlevert den ettersøkte, slik at vedkommende kan overleveres til det utstedende land. Fristene i artikkel 14 løper først fra den dato disse spesialreglene bortfaller.

Artikkel 18

Underretning om avgjørelsen

Den fullbyrdende judisielle myndighet skal straks underrette den utstedende judisielle myndighet om hvorvidt den nordiske arrestordren vil bli fullbyrdet.

Artikkel 19

Frist for overlevering av den ettersøkte

1. Den ettersøkte skal snarest mulig overleveres på en dato som avtales mellom de berørte myndigheter.
2. Den ettersøkte skal overleveres senest 5 dager etter at den endelige avgjørelsen om å fullbyrde den nordiske arrestordren er truffet.
3. Hvis det på grunn av særlige omstendigheter viser seg umulig å overlevere den ettersøkte innenfor fristen fastsatt i andre ledd, skal den fullbyrdende judisielle myndighet og den utstedende judisielle myndighet straks kontakte hverandre og avtale en ny dato for overlevering. Overlevering skal finne sted innen 5 dager etter utløpet av fristen i andre ledd.
4. Hvis det på grunn av omstendigheter som ikke kan tilskrives noen av landene, viser seg å være umulig å overlevere den ettersøkte innen fristen som er fastsatt i tredje ledd, skal den fullbyrdende judisielle myndighet og den utstedende judisielle myndighet straks kontakte hverandre og avtale en ny dato for overlevering.
5. En overlevering kan unntaksvis utsettes midlertidig av hensyn til tungtveiende humanitære grunner, for eksempel hvis det er vektige grun-

Om lov om pågrepelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

ner til å anta at en overlevering klart vil bringe den ettersøkte liv eller helse i fare. Den nordiske arrestordren skal fullbyrdes så snart disse grunnene ikke lenger foreligger. Den fullbyrdende judisielle myndighet skal straks underrette den utstedende judisielle myndighet om dette, slik at de kan avtale en ny dato for overleveringen.

6. Hvis den ettersøkte fremdeles er varetektsfengslet etter utløpet av fristene i andre til femte ledd, skal vedkommende løslates.

Artikkel 20

Utsettelse av overleveringen eller midlertidig overlevering

1. Etter å ha besluttet å fullbyrde den nordiske arrestordren kan den fullbyrdende judisielle myndighet utsette overleveringen av den ettersøkte for å rettsforfølge vedkommende i det fullbyrdende land, eller, dersom den ettersøkte allerede er dømt, for at han på dette lands territorium kan sone straff han er idømt for en annen overtreddelse enn den som ligger til grunn for den nordiske arrestordren.
2. I stedet for å utsette overleveringen kan den fullbyrdende judisielle myndighet midlertidig overlevere den ettersøkte til et utstedende land på vilkår som avtales mellom de fullbyrdende judisielle myndigheter og de utstedende judisielle myndigheter. Avtalen skal være skriftlig, og vilkårene er bindende for alle myndighetene i det utstedende land.

Artikkel 21

Transitt

Personer som skal overleveres fra et nordisk land til et annet nordisk land, kan uten særskilt tillatelse føres over eller gjennom et eller flere av de øvrige nordiske land.

Kapittel 3

Virkninger av overleveringen

Artikkel 22

Fradrag for varigheten av varetektsfengsling i det fullbyrdende land

1. Til fradrag i varigheten av den periode den ettersøkte skal sone i det utstedende land som følge av idømmelsen av en frihetsstraff eller en annen frihetsberøvende reaksjon, kommer enhver periode vedkommende har sittet i varetekt i for-

bindelse med fullbyrdelsen av en nordisk arrestordre.

2. Samtidig med overleveringen skal den fullbyrdende myndighet oversende alle opplysninger om varigheten av den ettersøkte varetektsfengsling til den utstedende myndighet.

Artikkel 23

Eventuell rettsforfølging for andre lovovertrædelser

1. En person som i henhold til en nordisk arrestordre overleveres til straffforfølging eller fullbyrdelse av en straffedom eller en annen frihetsberøvende reaksjon, kan også holdes til ansvar for andre lovovertrædelser vedkommende har begått forut for den som ligger til grunn for overleveringen, med mindre:
 - a) overlevering på grunnlag av lovovertrædelsen ikke kunne ha funnet sted etter artikkel 4,
 - b) overlevering ville blitt avslått etter nasjonal rett i henhold til artikkel 27, eller
 - c) overlevering på grunnlag av lovovertrædelsen kunne ha vært avslått etter artikkel 5 andre eller fjerde ledd, og det fullbyrdende land nekter å gi sitt samtykke.
2. En person som i henhold til en nordisk arrestordre overleveres til straffforfølging eller fullbyrdelse av en straffedom eller en annen frihetsberøvende reaksjon, kan uansett holdes til ansvar for andre lovovertrædelser vedkommende har begått forut for den som ligger til grunn for overleveringen, hvis
 - a) vedkommende, etter å ha hatt mulighet for å forlate det nordiske land han er overlevert til, ikke har gjort dette innen 45 dager etter at han er endelig løslatt, eller har vendt tilbake til dette land etter å ha forlatt det, eller
 - b) vedkommende før eller etter overleveringen har samtykket til rettsforfølging for andre lovovertrædelser.

Artikkel 24

Videreoverlevering eller videreutlevering

1. En person som er overlevert til et annet nordisk land til straffforfølging eller fullbyrdelse av en straffedom eller en annen frihetsberøvende reaksjon, kan overleveres videre til et annet nordisk land enn det fullbyrdende land i henhold til en nordisk arrestordre som er utstedt for en lovovertrædelse som er begått forut for overleveringen, med mindre overleveringen fra det opprin-

Om lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

nelig utstedende land til det nå utstedende land ville blitt avslått etter nasjonal rett i henhold til artikkel 26 eller 27.

2. En person som er overlevert til et annet nordisk land i henhold til en nordisk arrestordre, kan overleveres videre eller videreutleveres til et EU-medlemsland eller videreutleveres til et tredjeland i henhold til reglene i det utstedende lands lovgivning for en lovovertrædelse som er begått forut for overleveringen hvis:
 - a) vedkommende samtykker til dette,
 - b) vedkommende, til tross for at han i 45 dager uhindret har kunnet forlate landet han er overlevert til, ikke har gjort dette, eller vedkommende har vendt tilbake etter å ha forlatt landet frivillig, eller
 - c) det fullbyrdende land samtykker til dette. Samtykket kan kun gis hvis overlevering på grunnlag av denne handlingen kunne ha funnet sted etter reglene i det fullbyrdende lands lovgivning.

Artikkel 25

Overlevering av gjenstander

1. Etter anmodning fra den utstedende judisielle myndighet, eller på eget initiativ, skal den fullbyrdende judisielle myndighet i overensstemmelse med det fullbyrdende lands nasjonale lovgivning beslaglegge og overlevere gjenstander:
 - a) som er påkrevd som bevismateriale, eller
 - b) som den ettersøkte har ervervet som resultat av lovovertrædelsen.
2. De i første ledd nevnte gjenstander skal utleveres selv om den nordiske arrestordre ikke kan fullbyrdes på grunn av den ettersøktes død eller unndragelse.
3. Hvis de i første ledd nevnte gjenstander beslaglegges eller konfiskeres på det fullbyrdende lands område, kan dette landet i forbindelse med verserende strafforfølgning midlertidig tilbakeholde eller utlevere dem til det utstedende land på betingelse av de leveres tilbake senere.
4. Enhver rettighet som det fullbyrdende land eller tredjemann måtte ha over de i første ledd nevnte gjenstander bevarer. Hvis det finnes slike rettigheter, skal det utstedende land straks etter rettsforfølgningen vederlagsfritt tilbakelevere gjenstandene til det fullbyrdende land.

Kapittel 4

Særlige regler om overlevering til/fra Island

Artikkel 26

Anvendelsesområdet – egne statsborgere

1. Anvendelsesområdet for den nordiske arrestordre, slik det er definert i konvensjonen artikkel 2, gjelder ikke ved overlevering av egne statsborgere mellom Island på den ene side og Danmark, Finland, Norge eller Sverige på den andre side, jfr. andre til fjerde ledd.
2. Overlevering fra Island av en islandsk statsborger til Danmark, Finland, Norge eller Sverige kan avslås, med mindre den ettersøkte de siste to årene forut for den straffbare handlingen har hatt bopel i det utstedende land, eller hvis handlingen eller tilsvarende handling etter islandsk rett kan medføre en høyere straff enn fengsel i 4 år.
3. Overlevering fra hjemlandet av en dansk, finsk, norsk eller svensk statsborger til Island kan avslås, med mindre den ettersøkte i de to siste årene forut for den straffbare handlingen har hatt bopel i Island, eller hvis handlingen eller tilsvarende handling etter det fullbyrdende lands lovgivning kan medføre en høyere straff enn fengsel i 4 år.
4. Overlevering til strafforfølgning eller straffullbyrdelse for flere straffbare forhold kan finne sted, selv om vilkårene i andre eller tredje ledd kun er oppfylt med hensyn til ett av forholdene.

Artikkel 27

Anvendelsesområdet – politiske lovovertrædelser

1. Anvendelsesområdet for den nordiske arrestordre, som definert i konvensjonen artikkel 2, gjelder ikke ved overlevering mellom Island på den ene side og Danmark, Finland, Norge eller Sverige på den andre side for handlinger som utgjør politiske lovovertrædelser, jfr. andre til femte ledd.
2. Overlevering fra Island av en islandsk statsborger til Danmark, Finland, Norge eller Sverige for en handling som utgjør en politisk lovovertrædelse, kan avslås.
3. Overlevering fra hjemlandet av en dansk, finsk, norsk eller svensk statsborger til Island for en handling som utgjør en politisk lovovertrædelse, kan avslås.
4. Overlevering av en utlending fra Island til Danmark, Finland, Norge eller Sverige for en hand-

Om lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre) og om samtykke til ratifikasjon av konvensjon 15. desember 2005 om overlevering for straffbare forhold mellom de nordiske land (Nordisk arrestordre)

- ling som utgjør en politisk lovovertrødelse, kan avslås, med mindre en tilsvarende handling er straffbar etter islandsk rett eller handlingen er omfattet av artikkel 1, 2 eller 3 i den europeiske konvensjon om bekjempelse av terrorisme.
5. Overlevering av en utlending fra Danmark, Finland, Norge eller Sverige til Island for en handling som utgjør en politisk lovovertrødelse, kan avslås, med mindre en tilsvarende handling er straffbar i det fullbyrdende land, eller handlingen er omfattet av artikkel 1, 2 eller 3 i den europeiske konvensjon om bekjempelse av terrorisme.
 2. Ratifikasjonsdokumentene deponeres i det danske utenriksdepartementet.
 3. Det danske utenriksdepartementet oversender bekreftede kopier av ratifikasjonsdokumentene til de kontraherende lands justisdepartementer.
 4. Denne konvensjon trer i kraft tre måneder etter at samtlige nordiske land i henhold til første ledd har gitt sitt samtykke til å være bundet av konvensjonen. Konvensjonen trer likevel først i kraft for Grønland og Færøyene tre måneder etter at det danske justisdepartementet har meddelt det danske utenriksdepartementet og de øvrige lands justisdepartementer at konvensjonen skal ha gyldighet for Grønland og/eller Færøyene.
 5. Før samtlige land har avgitt sitt samtykke til å være bundet av konvensjonen, kan de land som har avgitt sitt samtykke, avtale at konvensjonen skal tre i kraft i forholdet dem i mellom fra et tidligere tidspunkt enn det som er bestemt i fjerde ledd.
 6. Anmodninger om utlevering som mottas før konvensjonens ikrafttredelse, skal behandles etter den gjeldende utleveringsordning. Anmodninger som mottas etter konvensjonens ikrafttredelse, skal behandles etter reglene som de nordiske land har vedtatt i henhold til denne konvensjon.

Kapittel 5

Alminnelige og avsluttende bestemmelser

Artikkel 28

Forholdet til andre juridiske instrumenter

1. Denne konvensjon får anvendelse mellom Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige.
2. Bestemmelsene i konvensjonen påvirker ikke de nordiske lands forpliktelser etter rammeavjørelsen om den europeiske arrestordre eller andre utleveringsordninger med tredjeland.
3. De nordiske land kan inngå bilaterale og multilaterale avtaler eller ordninger med EU-medlemsland eller tredjeland etter konvensjonens ikrafttredelse. Slike avtaler og ordninger må ikke påvirke forbindelsene til de nordiske land som ikke er part i disse.

Artikkel 29

Ikrafttredelse

1. De kontraherende land kan slutte seg til denne konvensjon ved
 - a) undertegning uten forbehold om ratifikasjon eller godkjenning, eller
 - b) undertegning med forbehold om etterfølgende ratifikasjon eller godkjenning.

Utferdighet i København den 15. desember 2005 i et eksemplar på dansk, finsk, islandsk, norsk og svensk, som alle har samme gyldighet.

For Danmarks regjering

For Finlands regjering

For Islands regjering

For Norges regjering

For Sveriges regjering

Tryk: A/S O. Fredr. Arnesen, Mars 2008